Published and distributed under permit (No. 781) authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
(„LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
(„LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CENTS

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 1-го СІЧНЯ 1920. ЧИСЛО 1. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JANUARY 1, 1920. No. 1.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

ЛЕНІН ЗАПРОСИВ ВИННИЧЕНКА ДО УТВОРЕНЯ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Винниченко приймив пропозицію і виїхав вже на Україну.

ПАРИЖ, дня 16. грудня (приватна телеграма). — **Сюди наспіли вісти, що премієр московської савєтської републики, Николай Ленін, запросив Володимира Винниченка, котрий в останіи часі пробував коло Відня, аби прибув до Киева утворити новий український кабінет. Винниченко мав уже виїхати на Україну.**

МАЙЖЕ ЦІЛА УКРАЇНА В РУКАХ БОЛЬШЕВИКІВ.

Таку вістку одержав Адольф Йоффе, член савєтської делеґації в Дорпаті.

(Кореспонденція Н. Шифріна до нюйорської жидівської часоп. „Форвертс").

КОПЕНГАГЕН, 29. грудня. — Адольф Йоффе, член савєтської делеґації на мировій конференції в Дорпаті, заявив нині кореспондентам в Ревали, що ціла Україна находить ся в руках савєтських військ.

САВЄТСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЙШЛИ РІКУ ДОНЕЦЬ.

Кременчук, Луганск і Славянск в руках савєтських військ.

ЛОНДОН, 28. грудня. — Бездротна телеграма з Москви доносить про нові успіхи большевицьких військ на боевім фронті проти ген. Денікіна. Війска ген. Денікіна втратили не лише важну зелізничу стацію Хвастів, але також такі великі міста, як Кременчук, Луганск і Славянск.

Урядовий звіт з головної большевицької кватири доносить, що савєтські війска перейшли ріку Донець і, вбиваючи глибокий клин в боеву лінію ген. Денікіна, відтяли його добровольчу армію від прочих військ.

Иньша савєтська телеграма доносить, що савєтська кіннота розбила коло Сватова корпуси ген. Мамонтова і Шкури, здобуваючи 70 гармат, 80 машинових крісів, 1.000 коний і богато полонених.

Беручи за підставу вісти, які одержано в протягу кількох останних днів з поля битви на Україні, добровольча армія ген. Денікіна утікає здовж цілого боевого фронту на Україні. Навіть, коли би повірити донесеням Денікіна, що йому вдало ся розбити українські селянські ватаги над долішним Дніпром (правдоподібно відносить ся се до відділів отамана Махна, який свого часу мав заняти часть Криму і Катеринославщину), то нині в руках добровольчої армії находить ся лише незначна часть української території, а іменно частина подільської, катеринославської, херсонської і таврійської губернії. Останні вісти з Царгорода доносили про опорожнене Одеси.

Коли би большевицьким війскам в дійсности вдало ся відтяти добровольчу армію, то для неї позістае одинокий вихід — утікати на румунську територію або, як се вона була зробила вже раз давнійше, схоронити ся на анґлійські кораблі.

ДОНЕЦЬКИЙ БАСЕЙН В РУКАХ БОЛЬШЕВИКІВ.

Армія Денікіна у відвороті на 500-милевім фронті.

ЛОНДОН, 30. грудня. — Здовж 450- до 500-милевого фронту савєтські війска проганяють здеморалізовані армії в напрямі Чорного моря.

Анґлійське военне бюро одержало нині потверджене вістий про тяжке поражене військ Денікіна. В анґлійських урядових кругах побоюють ся, що знищене армій Денікіна є неминуче.

В протягу кількох останних днів савєтські війска здобули знова кільканайцять більших міст і ряд місцевостий, які мають стратеґічне значіне. Савєтські війска заняли донецький басейн, що є великою втратою для Денікіна і величезною користю для савєтської Росії, бо забезпечує їй майже необмежену скількість угля.

Савєтські війска, переводячи успішний наступ на середину боевого фронту Денікіна, розділили його війска на дві части. Ген. Денікін, щоби здержати дальший наступ савєтських військ, кинув всі свої резерви на боевий фронт.

Як се доносять вісти від аліянтських місий до анґлійського военного бюра, протибольшевицькі війска втратили зовсім охоту до дальшої боротьби. Рішене на конференції представників держав аліянтів в Лондоні, щоби більше не уділяти помочи ген. Денікінови підкопало мораль в його армії.

Вигляди ген. Денікіна на решту зими є безнадійно чорні. Наступаючи савєтські війска здобули від армії Денікіна величезну скількість военних матеріялів, доставлених їй аліянтами. В руки савєтських військ попали ся сотки льокомотив і тисячі зелізничих возів.

Новий боевий фронт на полудни тягнеть ся здовж Дніпра до Кременчука, відси до Павлограда, а відтак на схід до Уста над Доном. Останні вісти доносять, що наступ савєтських військ триває без перестанку дальше.

ВІДОЗВА

до всіх відділових секретарів Українського Народного Союза, орґанізаторів і всіх членів та прихильників нашої найстаршої орґанізації, Українського Народного Союза в Америці.

Отсим подаеть ся до відома, що на підставі ухвали з річного засідання Головного Уряду Українського Народного Союза принимаеть ся нових членів до Українського Народного Союза в місяцях

ГРУДНИ, СІЧНИ І ЛЮТІМ ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО

а до відділу на підставі статута даного товариства або їх запавшої ухвали.

Длятого П.П. Секретарі і Орґанізатори Українського Народного Союза повинні напружити свою патріотичну енерґію та потрудитись через тих три місяці для добра свого власного товариства, братства чи сестрицтва, а тимсамим і для Українського Народного Союза та подвоїти свій відділ в короткім часі.

Ст. Милянович,
голов. рекорд. секр. У. Н. Союза.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(Після старокраєвих українських ґазет).

ҐЕН ТАРНАВСЬКИЙ І ЙОГО ШЕФ УВІЛЬНЕНІ.

Договір з Денікіном мав задержати обовязуючу силу.

„Нова Рада" з дня 3. грудня пише:

Із Люблина доносять: Сюди прийшла вістка, що военний суд звільнив на приказ Петлюри й Петрушевича арештованих ґен. Тарнавського та його шефа штабу Шіманика. Вони оба остали при армії, але начальну команду обняв комендант першого корпуса Микитка, а шефом штабу став майор Ціріц. Другий і третий галицький корпус має заховувати ся з резервою супроти Денікіна. Договір Тарнавського з Денікіном задержує дальше обовязуючу силу. В заміну за се мав Денікін поробити далеко йдучі обітниці в справі Галичини.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО РАКОВСЬКОГО В ЧЕРНИГОВІ.

В часі окупації війсками Денікіна мало вони свій осідок в Гомелі.

„Вперед" з 3. грудня доносить:

Наслідком очищеня Чернигівщини від денікінських військ український большевицький уряд з Раковським на чолі, який доси перебував в Гомелі, переніс ся до Чернигова.

ПОЛЯКИ УВАЗНИЛИ БУВШОГО УКРАЇНСЬКОГО МІНІСТРА МАКАРЕНКА.

Сконфіскували на власність польської держави 4½ міл. рублів.

ЛЬВІВ, 4. грудня. — В Станиславові увязнено бувшого українського міністра, Макаренка, який закупив там дві камениці. В одній з них найдено 4½ міліона рублів, а також значну скількість золота і срібла, що сконфісковано на власність польського державного скарбу.

ЗАКРИТТЄ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК.

На приказ Денікіна закрито в Киеві українську Академію Наук, а в її місце основано московську. Вернувший з Ростова президент Української Академії Наук В. Вернадський, який їздив туди для вияснення про дальше істнуванне Академії, подає близші інформації в тій справі. Коли він прибув до Ростова, Академія була вже закрита на підставі загального рішення про закриття всіх інституций, утворених при українських урядах. Був він принятий ген. Денікіном, якому подав доклад про становище Української Академії Наук. Сей доклад вніс згодом Денікін на розгляд „особаво совещанія". Ухвалено тимчасово заховати весь скарб Академії і продовжувати роботу до утворення в Киеві російської Академії Наук, при тому управа народньої осьвіти виробить статут нової Академії. До орґанізації сеї Академії буде покликаних пять південних університетів: св. Володимира, Новоросійський, Харківський, Донський і Таврійський.

ПОВАЛЕННЄ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ В ПОЛЬЩІ.

Земельна реформа в Польщі не має щастя. Ухвалено її бо треба було приєднати загал малоземельних і безземельних хліборобів тай инші поступові верстви, а то й перед сьвітом виступити яко держава з поступовою маркою. Та від ухвали до переведення в життє дорога ще далека. Се знають усі ті, що їм ся реформа не на руку. Та всетаки сей час колись таки мусіти-ме прийти. Щоб небезпеку реформи зробити як найменьше шкідною для себе, вороги її завчасу взялись пильно за діло, щоб, коли прийде час, не було вже що „реформувати".

Головним сподвожником в сій „роботі" відомий уже з галицького сойму п. Стефчик. Не міг він повалити земельної реформи законним шляхом, так стараеть ся зробити її „нешкідливою" адміністраційними розпорядками.

У газеті „Монітор Польскі" із 15. падолиста м. р. є аж чотири уповажнення до переведення масової парцеляції більшої посілости в „королївстві" і в Галичині. Уповажнення дістали „Звйонзек Земян" у Львові, „Товаржиство аграрно-осадніче" у Львові і „Галіцейскі Земскі Банк Кредитови" у Львові. Уповажнення сі загальні, себто парцелюючі інституції не потребують окремого призволу на довершенне парцеляції поодиноких маєтків, що було предвиджене розпорядком ради міністрів з 1. вересня м. р. На основі сих уповажнень дідичі продають по високих цінах богатим селянам непотрібні їм маєтки, або їх частини, а малоземельні і безземельні як не мали землі так і не мати-муть.

Замітне тут, що уповажнення до парцеляції одержав „Звйонзек Земян", орґанізація, яка грозила правительству бунтом, коли воно не сповнить її приказів.

І правительство слухняно сповнило сі прикази.

„Бувають ріжні правительства в сьвіті" — замічає до сього варшавська газета „Роботнік" — та справді се вперве в історії сьвіта паніст ставув на чолі правительства, щоби довести, що се справді небувале правительство, одиноке у своєму роді".

Для нас Українців ті уповажнення теж дуже великої ваги. Уповажнення дістали польські банки й орґанізації і вони безперечно переводити-муть парцеляції виключно тільки між польських селян. Се одно теж і вистане, що навіть людовці, хоч сі уповажнення виходять на некористь безземельних і малоземельних, не виступлять проти такого поступовання п. Стефчика. Вони-ж не меньше голосно кричать, що східно-галицька більша посілість мусить дістатись виключно в руки польських селян.

СПРАВА ПОЛЬЩІ.

САВЄТСЬКА РОСІЯ РОБИТЬ ПОЛЬЩІ МИРОВЕ ПРЕДЛОЖЕНЄ.

Заперечує вістку про пляноване наступу при помочи хінського війска.

КОПЕНГАГЕН, 29. грудня. — Савєтське правительство вислало бездротним телеграфом до польського правительства мирове предложене. В телеграмі містить ся також заперечене вістки, начеб би большевики приготовляли на весну наступ на Польщу при помочи хінських військ.

(Телеграма зі Женеви з 22. грудня доносила, що Лев Троцький приготовляє на весну велику армію до наступу проти Польщі та що в тій цїли рекрутує для російської армії велике число хінських [illegible]рів).

Большевицький провідник, Радек, про наступ на Польщу.

БЕРЛІН, 29. грудня. — В переродни свого відїзду до Росії большевицький провідник, Карло Радек в розмові з кореспондентом „НюЙорк Ґлоб", Джорджом Вітте, заявив:

Ми могли прогнати ген. Денікіна до Польщі, але ми сього не вчинили, бо знаємо, що робітники в Польщі вже небавом піднесуть революцію і візьмуть у свої руки керму в державі. Коли би червоні війска зробили наступ і заняли Польщу, Поляки могли би говорити: „За царського режіму нашим краєм рядили військові. Під савєтським панованем рядять нами також військові. Се є тасама система, лише під ріжними назвами". І хто знає, які ми мали би там клопоти.

В АНҐЛІЇ.

ПОШИРЕНЄ БОЛЬШЕВИЗМУ В АНҐЛІЙСЬКИХ ПОСІЛОСТЯХ.

Ленін заповідає, що всесьвітна революція є неминуча.

ЛОНДОН, 28. грудня. — У французьких дипльоматичних кругах панує переконане, що большевицький рух, який переносить ся до Азії, безпокоїть анґлійське правительство.

Президент російської савєтської републики, Ленін, заявив недавно у своїм маніфесті до пролетаріяту всіх країв, що імперіялісти по всіх краях дрожать нині о свою скіру та що всесьвітна і кровава революція є неминуча і не відклична. Ленін взиває европейський пролетаріят до боротьби з капіталістичним і соціялістичним шовінізмом.

Ленін заявляє дальше, що Єгипт, Персія, Індія, Китай і Корея дають богато надії в боротьбі проти капіталізму і так званої демократії.

З достовірних жерел доносять, що большевицький рух сильно поширюеть ся в середній Азії і на далекім сході.

Музулманські елементи в савєтській Росії утворили „Лігу освободженя Ісляма", з відділами в Туреччині і Німеччині.

До сеї ліґи зголосили ся єгипетські націоналісти, турецька партія „союз і поступ" (молодо-турецька партія), турецькі, індійські і афґаністанські націоналісти, кавказькі музулмани, конґрес російських музулманів і ліґа перських націоналістів.

„Ліґа освободженя Ісляма" буде вести пропаґанду на перськім, арабськім, турецькім і татарськім азиках.

„Ідеї являють ся властителями сьвіта, і вони у нас є", заявив Ленін.

Предложене савєтського правительства для робітників в Анґлії.

КОПЕНГАГЕН, 29. грудня. — „Всеросійська рада промислових юній" вислала маніфест, в якім дякує за резолюцію, ухвалену на конґресі анґлійських промислових юній, і рішене в справі висланя до Росії делеґації. В маніфесті сказано, що окрема депутація російських робітників стріне анґлійську делеґацію на границї та що дасть їй всяку спромогу близше розслідити диктатуру пролетаріяту.

Анґлійське правительство відмовило видачу пашпортів делеґації робітників до Росії.

ЛОНДОН, 30. грудня. — Парляментарна комісія „трейд-юніонів" зажадала від анґлійського правительства пашпортів для делеґації, вибраної на конґресі „трейд-юніонів", яка має виїхати до савєтської Росії в цїли розслідженя тамошних відносин.

Правительство дало відмовну відповідь, заявляючи, що не можна видати пашпортів до держави, з якою Анґлія не стоїть в дипльоматичних зносинах.

В РОСІЇ.

САВЄТСЬКІ ВІЙСКА ОБЛЯГАЮТЬ ІРКУТСК.

Члени заграничних місий находять ся в небезпеці.

ПЕКІН (Хіни), 28. грудня. — Війска соціялістів революціонерів здобули зелізничу стацію в Іркутску, на полудневозахіднім побережу Байкальського озера.

Війска адм. Колчака держать ще місто у своїх руках. Бистра ріка Ангара ділить стацію зелізничу від міста. Ріка не є вкрита ледом. Через ріку можна переправити ся лише понтоновим мостом.

Члени ріжних заграничних місий мешкають в околиці зелізничої стації. Бувший американський консуль з Омска, Ернест Л. Герріс, знаходить ся, як здаеть ся, в місті, яке є відтяте від зелізничої стації.

СИБІРСЬКІ ВІЙСКА МАСОВО ПІДДАЮТЬ СЯ БОЛЬШЕВИКАМ.

70 сибірських відділів перейшло на сторону большевиків.

ЛОНДОН, 28. грудня. — Бездротна телеграма з Москви доносить про масове піддаване сибірських військ. 70 відділів з армії Колчака, як се доносить телеграма, піддало ся враз зі своїми штабами, не хотячи вже дальше уступати назад; цілий штаб другої сибірської дивізії взято в полон.

Після упадку Томска савєтські війска, які посували ся здовж сибірської зелізниці на схід від Николаєвска, здобули стацію Тайгу, здобуваючи величезну скількість ріжних матеріялів і беручи велике число полонених.

Міністри Колчака мали згинути підчас зелізничої катастрофи.

ЛОНДОН, 30. грудня. — Бездротна телеграма з Москви доносить, що члени кабінету адм. Колчака найшли смерть, коли поїзд, яким вони їхали з Омска, вискочив зі шин і злетів з насипу в долину.

Денікін головою всеросійського правительства(?).

ВАШІНҐТОН, 29. грудня. — Останні події на Сибіри, як резиґнація адм. Колчака з уряду головного команданта, іменоване головним командантом ген. Семйонова, гетьмана забайкальських козаків, і утворене комітету в Іркутску, вказують, що адм. Колчак небавом уступить з уряду голови всеро[illegible]сійського правительства в к[illegible]рість генерала Денікіна.

Нові події на Сибіри прискорять відповідь Злучених Держав японському правительству щодо справи сибірської у наступу большевиків на східну Сибір. Надіють ся, що американське правительство згодить ся на те, аби Японія вислала нові війска для скріплення своїх військ на Сибіри.

Денікін проти всякого мира з большевиками.

ЛОНДОН, 28. грудня. — Бездротна телеграма з головної кватири ген. Денікіна доносить, що всеросійська національна центральна партія, яка гуртує в собі всі поступові елементи російської суспільности, між тими богато членів правительства, [illegible]дала протест на руки шефа [illegible]кої військової місії в Ро[illegible] [illegible]туючи рішучо проти предложеня, аби противбольшевицькі Москалі помирили ся з большевиками.

Правительство Денікіна внесло також протест проти сепаратистичної політики анґлійських властий на Закавказю. В протесті говорить ся, що анґлійські власти заохочують малі держави, аби вони домагали ся независимости. Анґлія приготовляє дорогу до утвореня на кавказі балканського пекла, говорить ся дальше в протесті.

Американське правительство невдоволене з ґен. Семйонова.

ВАШІНҐТОН, 28. грудня. — Іменоване ген. Семйонова головним командантом сибірських військ викликало в американських урядових кругах невдоволеє.

Ходить чутка, що не є виключене, що американське правительство зовсім відкличе свої війска зі Сибіри. Між ґен. Семйоновим і командантами американських військ на Сибіри приходило часто до спору. Ґен. Семйонов робив ріжні перешкоди американським війскам, які держали у своїх руках контролю над зелізничим шляхом у східній Сибіри.

Переговори між Злученими Державами і Японією тривають без перестанку дальше, але їх вислід ще незвісний.

Бунт серед полонених на східній Сибіри.

ЛОНДОН, 28. грудня. — Вісти, які одержано з Владивостока доносять, що повстанці поперерівали зелізниче получене в Приамурщині та що німецькі і угорські полонені в Хабаровську підняли бунт.

Переговори між Америкою і Японією в справі Сибіри.

ВАШІНҐТОН, 30 грудня. — З департаменту заграничних справ доносять, що переговори між американським і японським правительством не дали доси жадного рішаючого висліду.

Не є однак виключене, що Японія одержить на случай небезпеки зі сторони большевиків право сейчас вислати дальші війска на Сибір.

Колчаківський посол Бахметев, випродує „амбасаду".

ВАШІНҐТОН, 30. грудня. — Случайно зложило ся так, що рівночасно з упадокм Колчака і Денікіна купці виставили на продаж внутрішне уладжене тутешної російської амбасади, на чолі котрої стоїть Борис Бахметев.

Дорогоцінні образи, дивани, бюрка, крісла і инші домашні наряди можна купити тепер на ліцитації. Ходить чутка, що на продаж є також і дім, в якім міститься ся амбасада.

Мир між савєтською Росією і Естонією в половині січня.

КОПЕНГАГЕН, 29. грудня. — З достовірного жерела доносять, що мир між савєтською Росією і Естонією буде заключений в половині січня.

Скоро лише мировий договір буде підписаний, сейчас розпічнеть ся будова зелізниці з Реваля до Москви.

Переговори в Дорпаті ведуть ся дальше.

РЕВАЛЬ, 28. грудня. — Нині вечером повернули естонські делеґати з Реваля до Дорпату, щоби вести дальше мирові переговори з большевиками.

Большевики годять ся на утворене невтральної полоси з тим однак, що жадна сторона не сьміє ставити укріплень.

Анґлія і Злучені Держави вставляли ся за армією Юденича, поза те однак вони зовсім не втручали ся в переговори Естонії зі савєтською Росією.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

"SVOBODA" (LIBERTY)

Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ПЕРШІ ЖЕРТВИ НА РАТУНОК І ОБОРОНУ ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ НА 1920 РІК.

1) Український Народний Союз жертвував $5.000.

2) Нюйорські Українці зложили в церкві на жалібнім богослуженю в минулу неділю $1.004.

3) Українці в Честер, Па., зложили понад $1.000.

4. д. Стефан Любинець, з Шікаґо, Ілл., зібрав між товаришами $364.

5. д. Стефан Милянович, з Джерзи Сіти, Н. Дж., зложив жертву в сумі $100.

Канцелярія У. Н. Комітету.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС.

Всі українські часописи в Галичині в останньому році приняли правопис придніпрянських ґазет і видань. Се зроблено через те, аби не було ріжниць між двома частями України, які доселі були поділені між дві ворожі держави, але, навпаки, аби ті ріжниці, що повстали наслідком відокремленого життя, було усунено.

Ідучи з поступом старого краю, українські ґазети в новім світі також мусять змінити старий галицький правопис — на новий, а радше на загально-український.

Хоча галицький правопис має за собою історію і люде до нього навикли, однак зробимо для загально-українського збратання сю жертву і зложимо галицький правопис до музею, а приймемо правопис, якого вживають на Придніпрянщині, а в останньому часі й у Галичині та на Буковині.

Другим разом напишемо дещо більше про новий правопис, а сьогодня тільки зазначуємо, що його не буде введено за одним махом в одному числі, але постепенно, поволі, аби читачі навикли до нового способу писання, а редакторі і складачі аби навикли до нових троблів.

Сподіваємося, що небаром, через кілька тижнів, „Свобода" прийме зовсім новий правопис і всі до нього привикнуть.

З УКРАЇНИ.

Повстанці під приказом отамана Петлюри. Ґрупи повстанчих отаманів Махна, Зеленого, Соколівського, Ангела та Гулія утворили спільний штаб і піддали ся під прикази гол. отамана Петлюри.

Ґрупа Махнових війск, що числить тепер 30 тисяч крісів, зайняла Херсон, Миколаїв, Катеринослав, Маріюпіль, Бердянськ і Олександрівськ. Тепер ведуть ся бої на лініях Одеса-Бірзула, що загрожують Денікінови зайняттєм Одеси.

Повстанчий рух на Полтавщині, Катеринославщині й у Київщині очистив сі землі з Денікінових банд. Революція проти Денікіна має характер національного-соціяльний, огортає скоро всю Україну й доведе з кінцем с. р. до остаточної й повної ліквідації російської реакції на Україні.

Польські ґазети з Варшави стверджують, що Петлюра цілком не був у Варшаві, та що в Польщі не знають, де він тепер пробуває.

Січовики переходять до большевиків? Іскрові депеші з Москви запевняють, що 2000 галицьких Українців перейшло на сторону червоної армії.

На Закарпаттю. Чеська ґазета, „Лідове Новіни" доносить з Ужгороду, що положеннє на Закарпатській Україні значно поправило ся. Зараз по переведенню виборів, котрі мають відбутися до трьох місяців, буде іменований цивільний ґубернатор Закарпаття, що скличе автономний сойм і заступить теперішну директорію вибраними представниками населення.

ГАЛИЦЬКА УКРАЇНА ЗЛОМИТЬ ЗАМАХ НЕСПРАВЕДЛИВОСТИ ПРОТИ НЕЇ.

Українці, котрі живуть від довших літ в північній Америці, серед вільних народів Злучених Держав і Канади, не можуть зрозуміти, чому мирова конференція, котра признала народам бувшої Австро-Угорщини право суверенности і самовизначеня, відмовила сього людського права одинокому тільки українському народови Галичини, Буковини й Угорщини. Угорських Українців приділено до чесько-словацької републики за їх згодою і до народу, який є демократичний та приязний для них, але галицьких Українців віддано під Польщу проти волі цілого населеня, висловленої піврічною геройською обороною краю; віддано в руки найтяжшим ворогам того народу, по їх військовім нападі і заборі.

Тим актом несправедливости мирова конференція доказала, що забула на сотки літ неволі, яку нарід Галицької України терпів від польської шляхти; що забула, що той нарід боров ся 50 літ під Габсбурґами проти польської екстермінаційної політики, веденої після метод, які Прусаки примінювали до народу польського в Познанщині, і злегковажила свої засади суверенности народів, які признала семи народам Австро-Угорщини, а відмовила одному народови українському. Тим актом вона рівночасно признала середновічний привілей наїзду і забору, привілей здобутий безправством, при помочі загально осудженого мілітаризму і для загально осудженого імперіялізму нововідбудованої Польщі.

Однак в недалекім часі сьвіт мусить переконатись, що не штучні імперії, як російська або польська, розвяжуть питане ладу і законности на Сході Европи, але народи, вільні демократичні народи, зединені на своїх національних територіях, а злучені на підставі свобідних інтересів у добровільний союз або союзи, здійснять се велике завдане. Ніколи так важної справи не погодить ся штучним краянем народів і відданем [illegible] В теперішних часах лише здоровий демократичний н[illegible] творить збірну і творчу силу, а штучні імперії з 18-го століття се збір розбіжних і руйнуючих сил і жерело анархії.

Коли галицьку Україну історія знає 1000 літ і вона доси осталась українською, то вона перебуде і сей замах несправедливости, а видержить і здобуде се право до волі, якого їй нині відмовлено лише з тої причини, що мирова конференція не сьміла виступити проти привілею до мілітарного забору штучної польської імперії.

Український нарід протестує проти сеї несправедливости і ніколи її не признає.

Також протестує проти сього, що аліянти толерують доси польську окупацію в галицькій Україні, яка зазначилась нечуваними кровавими злочинами та розбоями і домагаєть ся в імя гуманности, аби союзні і дружні держави обсадили тимчасово галицьку Україну своїми військами і післали там свою спеціяльну слідчу комісію, а Польщу сопнукали, аби так страшно покривдженому населеню галицької України заплатила належне відшкодоване.

БЕЗ ЗНЕВІРИ!

(З львівського українського дневника „Вперед").

Переживаємо важку крізу нашого державного життя. Під напором переважаючого числа денікінських жовнірів подалась наша геройська армія.

На умучені наші голови впав новий удар, страшний, болючий.

І затремтіли знову серця тисяч наших матерей, що вислали своїх синів здобувати Київ; здобувати волю; будувати свою власну державність. Похилились голови батьків, заблестіли гіркі, криваві сльози.

Тихий, глибокий зойк болю потряс нашим цілим народнім орґанізмом.

Чиж би справді була се остаточна побіда зла над добром, неправди над правдою, насилля над визволеннем?!

Ні! Тричі ні!

Ми переживали вже страшнійші хвилини. На улицях Відня, Праги і в инших місцях еміґрації ми плакали і ридали, як царські невольники взяли були Перемишль. І зуби закусували ми з болю, як на снігом покритих Карпатах наші УСС. грудьми заслонювали Австрію, а рівночасно в Синевідську Вижнім австрійські салдати — мадярські опричники — на приказ тоїсамої Австрії тягнули на шибеницю 12 батьків, що своїх синів вислали до УСС.

Ми пережили богато.

І тепер мусимо спокійно і розважно приняти сей новий удар.

Як колись, так і тепер кличемо: Розваги і зимної крови! Ніякої розпуки, ніякої зневіри!

Ми не сьміємо давати жиру нашим противникам. Досить поляло ся крови, досить впало жертв. Гідно і поважно приймаймо ті лихі вістки, бо лихо ще ніколи не побідило, а воля широких народніх мас мусить бути здійснена!

Столиця цілої України Київ мусить бути наша і мусить стати престольним городом вільної, зединеної, української народньої републики!

ПЕРЕШКОДИ В РАТУНКОВІЙ АКЦІЇ.

(Комунікат Українського Народного Комітету).

Від хвилі, коли прийшли вісти, що хоч до деяких частий України мож посилати матеріяльну поміч з Америки, Головна Управа Українського Народного Комітету пильно стежила сю справу. У. Н. Комітет думав над тим, як би повести акцію на великі розміри при підмозі усього українського загалу в Злучених Державах. Не місце тут згадувати про наради з представниками инших українських орґанізацій для ведення пляново роботи.

Не спускаючи з ока поладнання наших внутрішних непорозумінь, У. Н. К. думав про підготовку транспортів до Европи. Треба тут згадати про деякі кроки, пороблені в сій справі:

Дня 6. листопада зійшли ся представники ріжних чужих національностий на нараду („Інтеррейшел Кавнсіл") до Ню Йорку, щоб порозуміти ся з п. Гербертом Гувером, бувшим міжаліянтським комісарем поживи в Европі, як би він міг помогти ратунковій акції. На сій нараді були представники У. Н. Комітету і вони запитували п. Гувера, що він зробив для допомоги Україні. Він відповів, що там не можливо було дати ніякої помочі ізза неполаднаних відносин, зате в другій части України — в Галичині — установив Американський Червоний Хрест богато ратункових стацій, з котрих роздавано запомоги всьому населенню без ріжниці національностий.

Відтепер — говорив п. Гувер — Ам. Червоний Хрест не може провадити такої видатної запомогової акції, бо фонди вже вичерпані. Йому, Гуверови, передано лише по 2 міліони долярів місячно, а тими грішми він може лише покрити саму адміністрацію. Зате всякі матеріяли — як харчі, одіж, сукно — повинні дати самі інтересовані іміґранти, а він (Гувер) доставить сі матеріяли ріжнородним національним орґанізаціям в Европі. На запит Чехів, чи не ліпше було би висилати гроші до краєвих орґанізацій, відповів п. Гувер, що 95 процент сього гроша є страчених через те, що там нема що за них купити і тому треба страшно переплачувати.

По отсій нараді пильнував У. Н. Комітет справи. Навязав зносини з Українським Горожанським Комітетом у Львові, а рівночасно директор Пресового Бюра У. Н. К., п. Мілтон Райт вів переговори з урядниками в бюрі п. Гувера в Ню Йорку, а раз навіть телефонував до самого п. Гувера до Вашінґтону, щоб впевнитись про забезпеченнє достави висланих відси товарів. В уряді обіцяли йому, що навіть одну тону матеріялів візьмуть до пересилки.

На другій нараді представників „Міплемінної Ради" в Ню Йорку 18. грудня обговорював п. Гувер плян, як би поширити ратункову акцію на виживленнє дітий в ріжних частях Европи і при сій нагоді подав до відома інтересованих, що він стараєть ся забезпечити закупно споживчих матеріялів по ціні продукції. На сій нараді знова були присутні представники У. Н. Комітету.

Щоби остаточно викінчити зачаті приготовання, упросив У. Н. Комітет згадану „Міжплемінну Раду" до помочі і з її рамени явив ся в бюрі п. Гувера в Ню Йорку секретар п. Майпер, в пятницю, 26. грудня 1919 р., а разом з ним і п. Мілтон Райт, Всч. о. Петро Понятишин та п. Вол. Лотоцький, яко представники У. Н. Комітету, др. Семен Демидчук, яко голова нововибраного Українського Ратункового Комітету. Іменем п. Гувера говорили: п.п. Ґоттерсон і Бейкер. Сей послідний був у Львові з п. Гувером і провадив в Галичині ратункову акцію Американського Червоного Хреста.

Конференція вела ся через 2 і пів години і на ній вийшло на яв щось цілком неожидане.

Представники п. Гувера повідомили, що Гувер не провадить тепер ніякої державної запомогової акції, але стоїть на чолі приватної добродійної орґанізації: „Американської Ратункової Комісії" (Амерікен Реліф Комішен). Ся Комісія не буде відтепер ізза недостачі фондів провадити ніякої иншої акції, кромі живлення дітий в знищених краях Европи. На сю ціль приймає Комісія добровільні жертви від всіх еміґрантських орґанізацій з Америки і улаштовує в Европі діточі кухні при помочі правительственних европейських орґанів, але під наглядом американських відпоручників Гувера. Про неможливість акції на Україні ізза несталих відносин говорили представники Гувера довший час, а опісля делеґати Українського Народного Комітету звернули на допомогу українській Галичині та Холмщині і дальше йшла розмова виключно про сі землі.

Українська делеґація поставила справу як найяснійше, а то:

1. Що не вірить ніяким польським властям, котрих цілею є винищити українське населеннє і тому вони недопускають сьому населенню підмоги із заграниці;

2. що польські власти не роздають поміж українське населенне урядових американських дарів, а дають лише Полякам;

3. що таксамо і не допустять українських дітий до американських кухонь, що мають бути улаштовані в Галичині.

4. З тої причини українська делеґація просить такої помочі:

а) Переслати нами зібрану одіж, біле, та инші річи Українському Горожанському Комітетови у Львові, а сей Комітет займеть ся дальшою роздачею поміж українське населенне.

б) Приняти одного Українця-Американця (евентуально за нашою оплатою), яко урядника до сеї Американської Комісії, щоби він був там в Галичині на місци яко їх муж довіря і щоб тим спосіб Українці мали певність, що від американських дарунків не будуть виключені Українці.

г) Закладати кухні для українських дітий.

Відповідь представників Гувера була така:

1. Що їхня орґанізація (Американська Ратункова Комісія) не має своїх кораблів і не може займати ся пересилкою одіжи, біля та сукна загалом;

2. що не може порозумівати ся з приватними орґанізаціями а такою є також і Укр. Горожанський Комітет у Львові;

3. що мусить вести акцію живлення дітий лише в порозумінню з правительственними органами на місци, бо вони дають певного рода поміч зі своєї сторони, а то: дають людий до роботи;

4. що віднесеть ся до своїх представників в Европі з жаданнем розслідження справи щодо живлення дітий на українській території Галичини.

При сім звертав увагу представник Гувера й на те, що дітий конечно треба ратувати, бо вони гинуть масами ізза недоживлення. На сю ціль складають всі, без огляду на національність. Американські Жиди, на приклад, дають дари без застереження, хоч знають, що Американці живлять всі діти без ріжниці народности і віри, отже жидівські дари йдуть і на християнські діти.

Українська делеґація заявила, що доки не має певности, що гроші зложені українськими еміґрантами, підуть на ратунок українських дітий, а дальше на ратунок усього українського населення взагалі — доти не може віддати зібраних гроший згаданій Комісії.

Представники п. Гувера подали до відома, що тепер роблять ся приготування, щоб заложити великі склади харчів у Відни, Берліні, Будапешті та Варшаві, де мож буде замовляти харчі для знищених війною околиць.

П. Бейкер, що був довший час в Галичині, оповідав про нужду населення, про хати, будовані в ямах в Бережанщині, про руїну в Тернопільщині і в инших околицях. Признавав і критикував досадно несовіснусть і недбальство польських властий, та несправність публичних функціонарів. Наслідком сього богато добра висиланого з Америки паде жертвою крадіжи, або нищить ся. В пристані Ґданьску і на зелізничих стаціях лежать сотки порозбиваних та порозкидуваних і недорученних скринок. Оправдував однак до певної міри сі прояви загальною нуждою населення.

Як небудь справа мається, то Український Народний Комітет і новоутворений у Філядельфії Український Ратунковий Комітет не думає спочати на сім, але візьметь ся негайно до дальшої енерґічної праці, щоби прецінь знайти якийсь спосіб пересилання товару та харчів до рідного краю. Тимчасом нехай українське громадянство складає обильні жертви на ратункову акцію, щоби скарб був готовий кождої хвилі, коли отворить ся дорога.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОЄКТ СТАТУТА ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

(З львівського дневника „Нова Рада").

Париський кореспондент „Ґазети Варшавської" подає такий зміст проєкту умови, яка має бути підписана між правительствами коаліції і польським правительством.

Польща дістає мандат до управи Східною Галичиною на 25 літ.

Границі між Східною й Західною Галичиною

зачинають ся на давній російсько-австрійській границі і біжать здовж східної границі громади Белзець (зараз на південь від Томашева Любельського). Дальше іде поміж повітами Чесанів і Рава руська, дальше границями поміж повітами Чесанів і Яворів. Потім границями повітів Ярослав і Перемишль з одної сторони, а повітами Яворів, Мостиска, Самбір і Старий Самбір, а дальше переходить о два кільометри на схід від Хирова. Дальше лінія вододілу між Стривігором і Дністром (себто відтинає кусник старо-самбірського повіту), а вкінци іде границями повіт Добромиль і Ліско з одної, а Старий Самбір і Турка з другої сторони — аж до словацької границі.

Польща репрезентує Східну Галичину на зовні. Польща запевняє Східній Галичині тісамі громадянські свободи, що їх мають усі горожани польської републики.

Урядові мови

українська і польська. Прав меньшостий у Східній Галичині запоручені додатковим договором з дня 28. червня 1919. Східна Галичина мати-ме

власний сойм

однопалатний. Компетенція того сойму обіймає справи: віроісповідні, просьвітні, добродійности, гігієни, місцевих засобів комунікації, підпомагання хліборобства і наводнювання, заводження основних законів про орґанізацію й адміністрацію сільських і місцевих громад, місцевих податків та справ земельних. Сойм ухвалює також буджет на справи, що належать до його компетенції.

Намісник має право вета щодо всіх законів ухвалених соймом, однак се вето паде, коли сей закон буде ухвалений вдруге протягом року більшостю двох третин голосів.

У справах просьвіти вето намісника безоглядне.

В **земельних справах** польське правительство і жителі Східної Галичини можуть звернутись до Ліґи Народів.

Східна Галичина мати-ме своїх послів у польському соймі.

Справами, що входять у склад компетенції галицького сойму, управляти-муть міністри, іменовані намісником і відповідальні перед галицьким соймом. Инші справи вести-муть директори, зависимі від намісника.

Намісник іменує урядників споміж жителів краю, без ріжниці віри і народности.

У Львові буде міститись

осідок найвисшого суду

для Східної Галичини.

Суддів іменувати-ме начальник держави на внесенне намісника.

Державні добра й австрійські коронні переходять до Польщі, яка управляє ними.

Буджет Східної Галичини

складати-меть ся у відповідній частині з податків загальних, визначених варшавським соймом та з додаткових податків, ухвалених галицьким соймом.

Польща може примінювати в Східній Галичині

військову бранку.

В часі мира контингент побраний в сій країні мусить бути стаціонований в її границях. В часі війни може бути ужитий всюди.

Сей договір увійде в житте рівночасно з договором з Австрією. Перший галицький сойм буде скликаний найпізнійше в девять місяців по введенню в житте договору.

* * *

В слідуючім числі напишемо більше **про сей несправедливий проект,** який накинено брутальною силою народови Галицької України, а також подамо його в повнім тексті.

ЛЯЦЬКА ПРОПАҐАНДА СЕРЕД ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ В ІТАЛІЇ.

З Команди Української станиці в Мархтреньк одержуємо нище поданий лист з італійського полону. Подаємо його без змін, для характеристики, що мимо всяких вісток про поліпшенне долі Українців в Італії, про орґанізовання української леґії і т. д. і т. д. положеннє наших нещасних полонених досі не поправилося й що мимо великого числа наших місій в Римі, — наші вороги Поляки звичайним собі перелпокоєвим лизунством вверлися в ласки італійських властий та уживають їх до своєї протиукраїнської пропаґанди й стараються за всяку ціну зломити духа й так вже втомлених злиднями полону наших братів. — Лист звучить ось як:

„Александрія 7. XI. 1919. Дорогий Друже! Дякую щиро за труд. Ви зробили також велику прислугу нашій справі. Українських часописий тут не можна дістати. Приходять вправді щоденно з усіх сторін, та команда табору відсилає їх до дивізії. Українські часописи зборонено нам тому, що, як кажуть самі Італійці, ізза них не хочемо подаватися за горожан Польщі. Ваш лист прийшов в дуже добру пору, бо якраз почалася знов аґітація з ріжних боків, так що кождого трудно переконати. Ваша вістка загріла духа в кождого, навіть у сих, що вже були знов инакше „настроєні" вістками, які поширюють всілякі аґенти. — Тепер предложено нам новий розпорядок, який подаю Вам буквально: „Розпорядок з 4. XI. 1919. До воєнно-плінних Русинів! Уряд італійський постановив, щоби всі воєнно-полонені Русини були вільні цілком з вибором місця, в котре замишляють повертати. В послідних списах показалось, що багато воєнноплінних, маючи дім і родину в Галичині, домагається іти на Україну. Най знають воєнно-плінні, що ті сторони, де живе їх родина, суть під зарядом Польщі, з винятком Буковини, котра знаходиться під зарядом Румунії. Польща однак зобовязалася перебрати Русинів, котрі схотять повертати до своїх домів і будеся з ними обходити як з иншими своїми підданими Поляками, запевнюючи еще увільненє від військової служби. Наколиж плінний задумає повертати до свого дому, мусить вибрати Галичину. Єслиж не мислить того зробити, то Уряд італійський зіставляє їх на вільний вибір місцевости, однак звертає увагу усіх, що буде остро караний той, хто буде шукав вплинути на рішення поодиноких людий в тій справі".

„Таких пропаґанд урядово-польських маємо досить, а зі сторони наших не чуємо нічого, тож можете представити собі, як затрівожені ми тут над своєю долею, терпимо і чекаємо кінця; тільки такі листи як Ваш піддають народови сил і духа терпіти дальше за свою святу справу. І таксамо на то теперішне розпорядженнє заявили всі, що не будуть підписуватись до Галичини під Польщу, тільки під Україну, а на далі не знати, чи людий хотять змусити. Та тоді буде трудно, коли з нашої сторони не дадуть нам жадної підмоги.

„Проте не жалуйте труду написати, поки ми ще тут, щось важного для нашої справи, за що я Вам в імени всіх складаю щиру подяку. Здоровлю щиро в імени всіх полонених Українців Вас, дорогі Братя, з повною надією на якусь ліпшу будучність нашої неньки України і всього народу. Гаразд! Т. Ш."

А що на се кажуть наші італійські місії й відпоручники „для справ полонених"?

(„Український Прапор").

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Мітінґ в справі школи і Народного Дому відбуде ся **в четвер дня 1. Січня с. р.** в церковній гали о годині 2. з полудня. Для важности справи зволять явити ся на мітінґу на час так всі члени комітету як і представителі місцевих Брацтв і Сестрицтв а також Уряд церковний і сі патріотичні члени і члениці місцевої громади котрих ся справа інтересує. —

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Свобода", від. 194, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 4. січня, в гали H. Dehnerts, під ч. 335 West 39th St., New York, точно о годині 4-тій пополудни. Маємо дуже важні справи до полагодженя. Кождий член мусить конечно явитися, бо в противнім разі буде суспендований.—Н. Лесюк, секр.

ЮНҐСТАВН, О. Бр. св. Михаїла, від. 140, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 3. січня, о годині 8-мій вечер, в церковній гали. На сім мітінґу будуть важні справи до порішеня, тож обовязком кождого члена прибути. Довгуючі члени мають свої довги випольнити, бо инакше зістануть виключені з У. Н. Союза. Буде справоздане урядників і вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару після ухвали на сім мітінґу. Будеться принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза за половину вступного. — В. Скиба, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Михайло Лозинський.

ПРО РІШЕННЄ НАЙВИСШОЇ РАДИ В СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

(Кореспонденція до віденського українського тижневика „Воля").

Париж, дня 22. падолиста 1919.

На засїданню 20. падолиста м. р. Найвисша Рада Мирової Конференції рішила справу Східної Галичини ось-як:

Польща дістає від Мирової Конференції мандат управляти Східною Галичиною на протязі 25 літ. Сей мандат буде виконувати Польща на основі статута для Східної Галичини, який виробила Найвисша Рада. Сей статут надає Східній Галичині характер **„федеративної держави"** („the status of a federated state" — як висловлюєть ся парижська The Chicago Tribune). Після 25 літ про дальшу будучність Східної Галичини має рішити Ліга Народів.

* * *

Паризькі агенти приносять про історію сього рішення отсї подробиці:

Се рішенне стало ся можливе, через те, що Анґлія уступила зі свого становища в сїй справі. Ллойд Джордж стояв спершу на тім, щоби рішенне справи східної Галичини відложити аж до часу, коли буде рішати ся справа територій бувшої Росії. Підчас побуту Падеревского в Лондоні Ллойд Джордж уступив настільки, що годив ся віддати східну Галичину під управу Польщі на пять літ. Падерєский спротивив ся тому. Тимчасом Франція й Америка стали на тім, що треба Східну Галичину віддати Польщі щонайменьше на 15 літ, після чого Ліга Народів мала би рішати, чи перевести плебісцит. Та й сьому спротивив ся Падеревский. Отже стало на тім, що Польща дістає мандат на 25 літ, а опісля Ліга Народів рішить, що має статись зі Східною Галичиною.

* * *

Подробиці статута для Східної Галичини, ухваленого Найвисшою Радою, відомі тільки в загальних рисах.

Границя Східної Галичини від Польщі має йти дещо на схід від Сяну, так що Перемишль останеть ся на польськім боці. Очевидно, Львів остає яко столиця Східної Галичини.

Східна Галичина буде мати власний сойм. З того, що вона не буде брати участи в польськім соймі, виходить, що компетенція сойму Східної Галичини повинна обіймати всї справи краю; зокрема компетенція в земельній справі має належати до східно-галицького сойму. Сойм буде вибиратись на основі демократичного виборчого права.

Східна Галичина буде мати окреме правительство, відповідальне перед соймом.

Побіч нього буде намісник, назначений головою польської держави. Намісник буде мати право в імени польської держави завішувати ухвали сойму; та коли сойм прийме тусаму ухвалу вдруге, вона стає правосильна.

Військо, рекрутоване в східній Галичині, буде мати окрему територіяльну організацію.

Як будуть рішати ся спільні справи між Польщею і Східною Галичиною, не дістає інформацій.

* * *

Тепер Найвисша Рада має радити над тим, як перевести своє рішенне. З дотеперішніх рішень Найвисшої Ради відомо, що се має статись у формі договору між союзниками і Польщею, а змістом сього договору буде власне статут для Східної Галичини.

Коли сей договір буде заключений; далї; коли і яким способом буде переведений в життє, — ще невідомо. Отже український нарід Східної Галичини остає покищо на далї під польським ярмом.

* * *

Чи треба аж говорити, що діеть ся в серці кождого Українця на вид сього рішення Найвисшої Ради?

Східна Галичина творила часть Української Републики; мала свій національний уряд; жила життєм цілої України.

Рішенне Найвисшої Ради Мирової Конференції найперше віддало наш край і нарід на поталу польських завойовників. А тепер західні части нашої землі, з нашим історичним Перемишлем, Найвисша Рада на все віддає під польське ярмо, а над цілим краєм установляє на 25 літ польську опіку.

І навіть стільки самопошани не мала Найвисша Рада, щоб оборонити перед Поляками своє власне рішенне. Атже вона в рішенню з 11. липня м. р. виразно обіцяла нам плебісцит! Тепер від сього рішення відступила, постановляючи, що після 25 літ Ліга Народів має рішити, що буде далї.

Тільки голосний протест проти сього рішення мусить залунати з уст цілого українського народу, — протест проти найбільшої несправедливости, якої допустилась тасама Мирова Конференція, яка виписала на своїм прапорі право самоозначення народів. Сей протест будемо повторяти перед Лїгою Народів і цілим культурним сьвітом, домагаючи ся зміни рішення.

* * *

І так — коли дальші події не принесуть зміни, — Східна Галичина має оставати 25 літ під управою Польщі.

Одначе не яко часть Польщі, тільки як окрема державка одиниця з власним статутом, котра остає під управою Польщі на основі міжнародного рішення і під охороною міжнародного права.

Сей міжнародньо-правний характер Східної Галичини є основою, на якій повинна опирати ся вся наша політика. Він запоручує нашому краєви змогу — жити власним державним життєм.

Жде нас велика і важка праця над будовою сього життя й охороною його перед замахами Польщі. Будемо вести сю працю з надією на красшу будучність; на те, що та наша праця заведе нас до Обітованої Землі. Але будемо працювати, щоб до неї увійшли наші діти, щоб вони могли про нас сказати: працею, жертвою, кровю наших батьків ми увійшли до Обітованої Землї — Української Держави!"

* * *

Не тільки жде нас праця над будовою державного життя Східної Галичини, але жде нас також велика задача: Всіми силами помагати до будови Української Републики і всіми заходами дбати про вдержанне і скріпленне духової єдности між українським народом Української Републики і Східної Галичини.

Се повинні взяти собі до серця всї ті, котрі в теперішний важкий час — замісць шукати того, що нас єднає, вишукують те, що нас ділить. Все, що ділило би Українців Української Републики від Українців Східної Галичини, є злочином супроти цілого українського народу.

Тільки тоді можемо надіяти ся зєдинення України, коли буде істнувати велика і могутня Українська Република і коли вона буде для всїх нас — Обітованою Землею.

Сильнійші за нас могли нас розділити державною границею, але ніщо не сьміє розєднати нашого духа!

ЧИ БОЛЬШЕВИКИ ЗМІНЯТЬ СЯ?

Московські часописи доносять, що дня 9. падолиста с. р. закінчились переговори між представниками большевиків, меньшевиків-інтернаціоналістів, соціялістів-революціонерів і деяких членів московських установчих зборів.

Основою переговорів було створенне одного соціялістичного фронту для боротьби проти реакції і стремлїнь до самодержавя.

Між тими соціялістичними партіями прийшло до порозуміння на слїдуючих основах:

1) Большевики згодились негайно поділити ся властю з меньшевиками і соціялістами-революціонерами.

2) Рада народніх комісарів, як і всї інституції саветської влади остають далї з тим, що меньшевики соціялісти-революціонери мають право висилати своїх представників до всіх влад та інституцій. Намічено вже кандидатів в народні комісарі: від соціялістів-революціонерів: Чернов, Вольський, Зензінов; від меньшевиків Мартов, Семковський і инші.

3) „Чрезвичайку" (большевицьку охрану) мають ся знести, виділивши з неї відділ для догляду над буржуазією, а другий для боротьби проти спекулянтів. Инші члени „чрезвичайки" мають піти до чинної військової служби на фронті.

4) Мають наново леґально виходити меньшевицькі і соціялістично-революційні часописи та відновитись їх організації.

5) Всї соціялістичні партії згодились на скликанне установчих зборів. Вибори мають відбутись на основі загального, рівного, тайного, безпосередного і пропорціонального права виборчого. У виборах мають взяти участь саветські урядовці і служба, а також червона армія. Передвиборча аґітація є для всїх свобідна, не виключаючи кадетів.

6) Новий уряд має звернутись до Колчака, Денікіна і Юденіча з пропозицією перестати воєнні кроки і приняти участь у виборах до установчих зборів. На случай відкинення сеї пропозиції вибори всетаки відбудуть ся.

7) Новий уряд має віднестись до держав антанти з пропозицією знесення блькоади і невмішування у справи Росії.

Як що дійсно прийшло в Московщині до такого порозуміння соціялістичних партій то се буде мати незвичайно великий вплив для цілого східного питання і мира на сході Европи.

ПАРЦЕЛЯЦІЯ ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ.

Варшавська газета „Монітор Польскі" оголошує: По думці тимчасового розпорядку ради міністрів Головний Земський Уряд уповажнює Галицький Земський Банк Кредитовий у Львові до ведення на терені бувшого австрійського „забору" парцеляції більших земських посїлостий на умовах, вказаних в розпорядку презеса головного земського уряду. Супроти того переношуванне прав власности земських недвижимостий, що підлягають поділови, доконуване Галицьким Земським Банком Кредитовим у Львові, не вимагає окремого позволення, предвидженого в арт. тимчасового розпорядку ради міністрів з дня 1. вересня 1919 р. — Підписав: Презес Головного Уряду Земского. — Стефчик.

Як звісно, найвисша рада мирової конференції признала право рішати про земельні справи соймови Галицької України, але польські міністри не потребують жадних прав.

С. Чарнецький.

ВЕРНУВ З ПОЛОНУ...

Згасала днина. Плакав дзвін
І промінь сонця блїд;
В село з далеких ген сторін
Прибґв ся інвалід.

В душі незгоєний ніс біль
І смерть у собі мав,
Як взрів вигони рідних піль —
Заплакав, зaридав.

З Береста йшов... І падав з сил
Вмлївав, вставав і йшов,
Минав забутих сто могил,
І на ногах мав кров...

І при воротах станув він,
Як промінь сонця блїд;
І плакав дзвін і плакав дзвін —
І — плакав інвалід...

„TEMPS" ПРО МЕЖІ УКРАЇНИ.

Карло Ріве, кореспондент „Temps-a" для східних просторів, поясняє своїм землякам „українську справу". Між иншими він пише:

На заході границя починалась би на березі Чорного моря, де вузкий бережний пояс між Дунаєм і Дністром був би український. Від півночи сей пояс стикавсяби з Бесарабією, уже румунською, а весь простір між Дністром і Прутом, на висоті Камінця і Черновець, вся північна Буковина булиб українські. Українська межа входячи в Карпати, прямувалаби на півн.-захід, дійшла до Тиси коло Мармороського Сиготу, потім в гору до Перемишля, який обійшлаб; ілучи вище на півн.-схід, лишилаби Люблин, але забралаби Берестє Литовське і Холм. Львів бувби польським острівцем на українській земли. Більше ніж половина Галичини булаб українська.

На сході находяться безконечні простори, яких межі трудно означити. Здаєтьcя, — пише К. Ріве — що козаки, які вiемігрували за Дон і Кубань, збільшили Україну. Щодо півночи то ніхто — по думці К. Ріве — не змігби сказати, до якої міри Буг, Припеть, Днїпро, Дон а навіть Донець творять частину України. Ся проблематична межа переходилаби губ. минську, чернигівську, курську, вороніжську і кінчиласяби в Новочеркаську, загортаючи Ростів і Таганрог.

Із сказаного можна заключати, — продовжає К. Ріве — що українські межі мотивовані передівсім політичними зглядами, відносно до сего, чи є потрібний поділ давного московського царату, чи зредукованнє Польщі до найскромніщих розмірів на Сході, або чи є намір піддержування колись німецьких інтересів на Сході.

На сих українських окраїнах є і частина Польщі. Поляки моглиби сказати, що се український забір на польських окраїнах. Трудність лежить у розмеженню сих окраїн, бо в практиці трудно означити, де кінчиться один з сих країв, а зачинаєтьcя другий.

ЛЯЦЬКІ ЗВІРСТВА НАД УКРАЇНСЬКИМ НАСЕЛЕННЄМ В ГАЛИЧИНІ.

(З віденського „Укр. Прапора").

Як гуляли Ляхи в селі Черчу, рогатинського повіту.

Господар В. К. з Черча, рог. пов., розказує: Дня 24. VI. 1919 Поляки втікали через наше село. Господар Андрій Космин, літ 60, вів пасти коні. Тоді надійшов польський посіпака, підозріваючи його, що старець втікає на український бік, і вистрілом з кріса убив його невинно. Ціле село зрабували Ляхи майже цілком. Куфри і скрині розбивали і забирали все господарське майно, ладували на фіри і вивозили. Худобу і коні забрали з цілого села, відтак підпалили село так, що згоріло 27 господарств. Людий катували прикладами крісів, а найтяще побили господаря Івана Ґебу за се, що один польський жовнір вистрілив коло його хати, а другий знова ждав і сейчас прибіг до него і обвинив Івану Ґебу, що се він вистрілив. За се бито його аж до непритомности, а вкінци польський поручник засудив його на смерть через повішенне. Засуду не мали часу виконати. Найтяща доля була женщин, на котрих допускалися страшних звірств. Як старих так і молодих много знасилували. Люди говорили, що Турків так не бояться, як сеї польської дичі. Село потерпіло найбільше через се що належало до свідомих сіл Рогатинщини.

Убийство Ляхами українського священика, о. Осипа Заторського з Лапшина.

Народний учитель Я. Г. розказує: В помешканню о. Осипа Заторського в Лапшині, пов. Бережани, була приміщена польська стація для перевязування ранених. Дня 20. червня около 6-тої години вечером, коли українські війска вчинили наступ на Лапшин, о. Заторський, літ 30, схоронився враз з многими селянами перед артилерійськими стрілами до пивниці. Побиті польські війска розпочали відворот; стація перевязочна поспішно зачала забиратися. В тім моменті з пивниці виглянув о. Заторський і в тій же хвилі вистрілив до него польський поручник і положив його трупом на місци. Свідками були польський війсковий священик, польський війсковий лікар і місцеві селяни. Убитому польський війсковий священик уділив абсолюції.

Надто того дня в м'сцевости Лапшин польські жовніри розстріляли без ніяких причин чотирох Українців-селян і 1 Жида. В місцевости Лапшин польські жовніри в страшний спосіб зрабували українських селян; передівсім посла до Нац. Укр. Ради Грушка. Забрали в нього все збіже, коні з возом, убраннє і білле, словом: обчистили все до нитки. Батька його, літ 60, дуже тяжко зббито. Коли наші війска опустили місцевість Поручин, місцева посесорка Ванда Білїньска знущалася над українським населеннєм в той спосіб, що, користаючи з того, що в її дворі закватирувалася польська жандармерія, котрою командував її син поручник Білїньский, при помочі тої жандармерії запрягала українських селян по 8 до одного плуга і вони мусіли орати її поле. Селянок запрягала знова силою по 4 до одної борони і вони мусіли волочити поле. Наставником був тойсам офіцир Білїньский.

Коли укр. війска зближалися 19 червня до села Поручин, тасама посесорка, опускаючи село, забрала з собою одного найліпшого слугу — 16-лїтного хлопця. По дорозі веліла убити його польським жандармам єдино за се, що був Українцем. Знайдено його біля села Дрищів — мав пять проколень багнетами в голову одно проколенне через обойчик до легких та поломані руки і ноги.

Звірі чи люди?

Від одного українського козака, І. П., який довший час перебував в польськім полоні в таборі у Вадовицях, а на днях звідтам утік та хорий лежить в шпитали, одержали ми осі які нові інформації про польські звірства та бестіяльські знущання над нашими полоненими.

Харчеві відносини неможливі. Харч який дістають полонені, є такий, що люди виглядають мов трупи. Голод такий, що полонені вибирають з смітників коло кухонь, де вариться їда для польських старших і жовнірів лушпину з бульби, відпадки капусти і т. п. і їдять їх. Тай на се їм не дозволяють і відганяють від смітників нагаями і кольбами.

Польські жовніри, які мають під своїм надзором поодинокі бараки, поназивали поодиноких полонених кабанами, понумерували кабан ч. 1, кабан ч. 2 і т. д., а в декотрих бараках для „лекшої орієнтації" поперевішували через груди полоненим картонові чи деревляні таблички з написом „Кабан ч. то і то". І діється таке: Польський жовнір плює в бараку на підлогу і кличе: „Кабан ч..., ходзь ту тай. В бараку непожондек, зробщь пожондек" і каже полоненому лягати на землю і злизувати се, що він наплював. Коли полонений не хоче сього зробити, бють його нагаями і кольбами, а коли і се ще не переконує, то вертять пяти. Або роблять таке: Польський жовнір кидає на землю недокурок папіроса або сірничок, кличе полоненого і каже йому лягати на землю та зубами брати сей недокурок чи сірничок і віднести до смітника. Як „кабан" не хоче виконати „приказу", побої і верченне пят переконують і заохочують його до виконання сього. Щоби самим не „фатигуватися" та самим не бити, кажуть польські жовніри-звірі полоненим одному бити другого. І діється се все не на фронті, де неодно можнаб виправдати психікою людини, яка находиться в огни боротьби, а в упорядкованих відносинах далеко поза фронтом в таборах для полонених.

Арештованне д-ра Льва Ганкевича.

Польські власти арештували у Львові в пятницю, 28. падолиста, в полудне відомого провідника української соціял-демократичної партії й редактора „Впереду", д-ра Льва Ганкевича, й відставили його до полевого суду на Замарстинові.

Близщих інформацій досі нема.

Українські полонені гинуть зі зимна.

З Перемишля доносять, що в таборах полонених в Пикуличах під Перемишлем останніми днями замерзло богато українських полонених.

Без даху над головою — на зустріч смерти.

В пятницю й суботу (28. і 29. падолиста 1919) прийшли жандарми до зелізничих домів при улиці Городецькій у Львові і разом з секційними робітниками й „обивательскою стражею" викинули 34 українські родини з їх домівок.

Нещасні всі опинилися на морозі без захисту.

Епізоди, які мали місце підчас сеї акції, здається зворушилиби камінне серце. Викинені тулилися в передсінках, шукали захисту по стріхах, формально замерзали. Батьки тих нещасних родин є переважно інтерновані або на заробітках.

При улиці Блонній викинено з зелізничих домів в понеділок і вівторок (1. і 2. грудня) сім родин на двір. Замкнені двері відчинювано витрихом і всі річи викидувано крізь вікно.

Так було іменно з річами зелізничника Людвика Індика, інтернованого в Домбю, якого жінка пійшла була на заробітки до війскової швальні, а коли вечером вернула домів, річи її були на дворі, а богато з них пропало.

Тесаме сталося з річами зелізничника Томи Птасюка.

Крім того викинено рідню В. Антонишина, А. Козубовського, Д. Колісника, Левака і вдови Кмецьової, якої муж умер ще в жовтни 1918 року.

Сталося се на приказ дирекції зелізниці.

В справі здержання румації ходили численні депутації Горожанського Комітету, зелізничників і инші до всяких можливих властий, а зокрема до директора зелізниць — та всьо надармо!

Серед тяжкої зими викинено на улицю (дословно!) бідних людий, не зважаючи ні на дітий ні на недужих.

ДУМКА НЕВМІРУЩА.

(З львівського українського дневника „Нова Рада", з 27. падолиста 1919).

Річниця! А в очах смуток, у серці зневіра. Замісць синьо-голубих чи малинових хоругов по мурах чорні плякати. За ідейну молодь, що полягла Вічна їй память! А з нами? Що буде з нами живими? Чи й нам ставити памятник по помершій волі, по зривах сердець, по огнях очий?

Чи дати напись: „Державна зрада" — „Чорна, злодійська зрада?" „Купка старшин галицької армії з генералом Тарнавським на чолї, за допомогою старих рекаціонерів галицьких москвофілів, які за царських часів допомагали чорносотенцеви графу Бобрінському нищити Галичину, вирішила перейти до добровольчої московської армії ген. Денікіна, віддали Денікінови все аглицьке війско з гарматами, всею зброєю та війсковим і державним майном"?

А ми, спід-народ, що не творимо історії, хоч є її сирівцем, що у кліщах та огнях великих днів на жарі обертаєть ся, цілий горячий від бажання виплисти з кітла твердою, густою масою готовою металю — в розпуку падемо, що буде з нами, що буде з нас? Чи й нам кинутись одним на одних вибухом сил замкненого кітла? Чи і нам сповнити останній акт розпуки і розстріляти власну любов брата до брата, як зрадницю лукаву, що цілий вік нашим тілом кормилась, нашою жертвою впивала ся і накінци сказала: „Ти не мій..." а твоя „Соборна"... то іграшка?!

І читав я раз і другий і третій ту страшну скаргу „Державна зрада" і... успокоював ся. Перед моїми очима виринала сильветка Тарнавського. Я його і в очи не бачив. Я чув про нього богато, ще як про австрійського офіцира, як він був батьком нашим жовнірам на італійськім фронті; як він був вождом нашим стрільцям; як його водила по усіх кадрах думка одна, велика думка — україна.

І я недочитав ся ніде у маніфесті, щоби він зрадив „думку".

А переді мною виринула сильветка Петлюри. І його я в очи не бачив. Та чув про нього — много чув. А над усіми його ділами илетіла „думка" — Україна. Велика думка, що понад пропасть летіла. А за нею все в гору і в гору летіли люди Тарнавський. — Петлюра.

Думка пропасть перелетіла, а люди? Люди не видержали зору пропасти і уступили. Один крок лише уступили. Та за тим кроком стояв Денікін і Тарнавський упав у його руки. Та за тим кроком стояла Варшава і Петлюра упав у її обійми.

А думка летить! Її не зрадив ніхто, ніхто! Бо вона себе зрадити не дасть нікому. Вона летить високо... високо понад людьми.

„Не скує душі живої
і слова живого".

Хто сьміливчак, нехай підіймаєть ся її схопити. А хто слабий її доторкнеть ся, тому вона розум і життє відбере. Хто-ж її опанує, то й великим стає. Не він — а думка в нім.

Вороги тішать ся, що ми розбиті. Так! **Люди розбиті. Думка ні!**

Таж і в них люди розбивались, летючи зпід вижин думки і в „Тарґовіцу" і під Мацейовичі. Таж і вони ховали колись розбитки людські, що звались Костюшком. Та думка сподобала собі сьміливчака, і під його імя скрила ся.

І хоч державної Польщі не було, більш сотки літ не було; хоч у руках дітий думки не було видимої праці, що зветь ся власна власть і посада своя добра, то думка жива була. І вирізала вона у каміню, що памятником звав ся і виростала нагло на деревині, що парком назвав ся і в його лице втулилась на тисячах тисячі образів, у книжку словом вкрадалась, думка в лету гонена і нездогонена ворогами. Аж у Пілсудськім знайшла собі пару. І в підземеллє Росії вона ним кидала — і через Х-ий павільон перелітала і у Магдебурську вязницю з ним пійшла, — а він уже її не кинув, ні вона його.

Бо він „думки" не зрадив. А що у жертву тій думці впало і війска і гармат і военного майна!

Се дрібниця. Хто се великою ціною назве, той говорить у зриві хвилевого власного болю, який вивів мрію на щирий день і мрію очи запекли від дійсного сьвітла. А у тім сьвітлі явилась думка воплючена у людях така окровавлена ,поранена, аж нежива на пропасти дні.

І їм увиділо ся, що так виглядає думка. А тимчасом се лиш люди так виглядають, що за думкою полетіли і поранились. Думка-ж сама остала ціла і летить — летить верхами душ, сильна і певно, що сяде на шпилях будучности.

„Встане правда, встане воля"!

Бо за нею летить народ. Увесь народ! Се не перо з вірлиного крила, що зветь ся Тарнавський чи Петлюра, яке у сильному розмахови крил вирвалось і летить іграшкою вихрів сьвітових у пропасть минулого. Орел летить — а його імя: воля, сильна непереможна воля добити ся свободи, — сісти у своїому гнїздї!

Я бачив хору жінку. Лікарі кивали журливо головами над нею. Се-ж грудочка землї, така марна, блїда, з напруженими від утоми жилами! Лиш очи її горіли. Анемія, невроза, казали лїкарі. Не працювати, ліки вживати, добрі страви їсти. Муж і громадак дітий стояли в болю над нею. Умреш? Серця — серця Мами і жінки питали. А вона усьміхнула ся і сказала: „Не журіть ся! Я хочу жити і мушу жити, бо я мушу бачити Україну". А думка схилила ся цілючою силою над її тілом і воно оздоровіло.

Народе! Дай вірлови, своїй волі, лице тої жінки і лети!

Жертв не бій ся!

Від великої думки „самоозначення народів" Вілсон мало з ума не зійшов. Та він оцілїв; зате мілїони людий гине для тої думки. Бо між мілїонами безіменних думка його одного собі сподобала, одного великого і першого. А другим буде той, що ту думку воплотить у тїло живе, в організм живий, на якого чолї буде написано:

„в своїй хаті — своя правда"!

Але того великого шукає думка між мілїонами.

Народе, вір, вона його найде і жертва мілїонів виплатить ся, хоч би тою жертвою була кров і смерть.

Читаю маніфест:

Тарнавський відступив війско і т. д. Читаю депешу: Петлюра відступив землю. І не лячно менї. Бо земля українська земля не посунулась ані за волос близше Варшави. Ніодна порошина її не піднялась, щоб стати підніжком Москви. Вони мусять самі до неї іти і її взяти. І що-ж з того — що взяли?

Вірте! Землї не все одно, хто її обіймав. Недаром у ній тілько мозків закопано, тілько сердець загребано, тілько очий і сліз і сьміху всипано. Через тілько віків!

Вона уміє розпізнати через мертвих живих людий.

Порох землї з землею розмовляє. У землї мертві оживають і кажуть, хто „нею" жие, а хто „з неї".

Свої серця від ворожих вона розпізнає. Вжеж були землї під чужою владою. Сотки літ вони до неї прилюблювались і просили: будь моєю! А на далекій чужині, чи у підземеллях вязниць тихо плакали „свої" любимії. А земля сьльози своїх розпізнала. Мовчки розпізнала у сльозах погребаних очий. Тиха, спокійна вона нараз затрясла ся і скинула коханця чужого з грудий своїх, а дітий прикликала у рай свободи.

Земля чужому не віддала ся і не віддасть ся, бо вона думки не змінює, велика благословенна рідна земля.

Любіть її у время люте, усі любіть! Гай між собою любов пестіть!

Тямте, що то не любов, а нужда розорила закон. Убога рідня сіла за стіл. Діти голодні лакомо їдять. Діти убогі за куском хліба заглядають, що з брата устах опинив ся. І крик повстав. Він зїв більше хліба один кусок. І з того стіл розлітаєть ся! І любов кане із голодних очий на землю, щоби її вороги потоптали і зрілище мали?

„Як свої діти її розпинають"—

Її думку соборну? Того не буде! Коли думка одна, то й серце одно, у всіх, у мілїонів одно!

Любіть її, ту думку Соборну, працею будного дня. А той будний день, жадає від нас: Голодного накормити; нагого приодіти; хорого і тих, що у вязницях сидять, відвидіти, знеможеного скріпити; зневіреному віру вернути найвисшим виразом любови, особистою жертвою життя і гроша.

А від себе гоніть лиш самолюбів і тих ще гоніть гнївом сьвятим, що думку продали, як одіж стерту продаєть ся. Лиш тих гоніть і вірте, що думка не вмре — не поляже!

Син думки.

ДР. ЕМІЛ АЙХЕЛ, УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНТИСТ, котрий вихованний і говорить по українські, знаючи добре з якої причини наші люди тратять свої зуби і болїють часто на зуби, жолудок та голову. Прийдіть перше до Доктора Айхля зеґзаміновати Ваші зуби, нїм возьмете якінебудь ліки на жолудок або голову. Др. Айхел Ваші зуби зреперує або відновить, які будуть виглядали як свої родовиті зуби, через що будете здорові та молодші. 150—

Dr. EMIL EICHEL, 49½ — 1st Avenue, cor. 3rd St., NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ!

КОРАБЛЇ ВІДХОДЯТЬ:

До Ротердаму....10. січня, 1920 — До Антверпен...20. січня, 1920
До Ротердаму....24. січня, 1920 — До Гамбурґу.....7. січня, 1920

ХТО МАЄ ПАШПОРТ, ПРОСИМО ПРИЙТИ ОСОБИСТО АБО ПРИСЛАТИ ПОЧТОЮ ДО БЮРА. А МИ ПОСТАРАЄМО СЯ ВСІХ ИНШИХ ПТРІБНИХ ПАПЕРІВ ЦІЛКОМ ДАРОМ І ВІДОШЛЕМО ДО КРАЮ.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО
В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ДО КРАЮ ПО НАЙНИЗШІМ КУРСІ І ПІД ЦІЛКОВИТОЮ ҐАРАНТІЄЮ.

По близші інформації пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
322 NORTH 8TH STREET, PHILADELPHIA, PA.

НАЙМИЧКА

драма в пяти діях. Написав Іван Тобилевич (Карпенко Карий).

— ЦІНА 35 ЦЕНТІВ. —
Замовленя висилайте враз з грішми на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ТЕПЕР
є найвигіднійша пора
КУПИТИ ПРАПОР КРАЄВИЙ

просто від фабриканта, зроблений з чистої вовни подвійної ткани, тревалої барви зв. „БОНТИНҐ", котрий оферуємо по слідуючих дешевих цінах:

	2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x8 стіп
Американський прапор	$3.00	$5.00	$7.00	$10.00
Український прапор з гербом на обі сторони	$3.75	$7.00	$9.00	$12.00

Пришліть переказ почтовий і прапор буде висланий, почта буде оплачена.

Ми є також головними фабрикантами АМЕРИКАНСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ШОВКОВИХ ПРАПОРІВ, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ВІДЗНАК І ВІДЗНАЧОК ТОВАРИСЬКИХ. — ШАПКИ, КАПЕЛЮХИ, ПЕЧАТКИ СТАЛЕВІ І ҐУМОВІ, для Товариств і Клюбів. 27ч—

Коли потребуєте щось з тих річий, то не забудьте писати до нас, по ціну. Напевно защадите гроші. Пишіть по взірці і катальоґ на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 NASSAU STREET, : : NEW YORK CITY.

Читайте з увагою!!!

ДОКТОРСЬКА КНИЖКА!

ЛИШЕ ДЛЯ ДОРОСЛИХ ЛЮДИЙ. Кождий, хто буде мати сю книжку, довідаєть ся про ріжні хороби, які лише хто має і яким способом їх вилічити домовим средством. Ми ручимо вам, що ви вилічите свою недугу в протягу кількох тижнів. Ся книжка містить поверх 450 ріжних ілюстрацій, а то з чого складаєть ся чоловік, як має виглядати здоровий чоловік, а як слабий.

Наколи ви будете мати сю книжку, то будете знати про ріжні таємничі хороби, тому, що в тій книжці зможете бачити кожду частину тїла людського, представлена як найвиразнїйше, і то так, як має виглядати чоловік здоровий, а як хорий. В тій книжці найдете ріжні поради, як себе лїчити від ревматизму, болю голови, болю зубів, очий, костий, пораду, як усунути всякі прищі свого тїла, як зробити, щоби чоловік гарно виглядав, як виховувати діти, щоби вони гарно виглядали, як лїчити нагнїтки і взагалї всякі хороби, поради для женщин, котрі хотять мати діти або, котрі не хочуть мати дїтий. Там найдете всї фотоґрафії від найменьшої до найбільшої частини тїла людського, з котрих воно складаєть ся, як також, що кожда з них означає. Се є золота книга для кождої особи, в котрій находять ся всякі поради, як собі самому радити без доктора. Правда, що ви платите за візиту докторови $4.00 або і $5.00 за один раз і що ви з того маєте? А наколи ви сю книжку будете мати, то зарадите собі самі і другому в хоробі поможете та ще до того без цента кошту. Щадїть гроші, наколи вам надаєть ся нагода набути таку дорогоцінну книжку, що навіть місця не маємо про ню всего описати, яку то вона має вартість для вас. Купіть її і то зараз. Сю книжку уложив найславнїйший доктор А. Фішер Дуделман, найбільший досьвідник в сьвітї. Книжка ся забирає 250 сторін друку, великого формату, величини 10½ цаля довготи, 8 цалів ширини і 1½ цаля грубости. Тисячі людий вже купили собі ту книжку і дякують нам за ню. Тож ви не відкладайте, але ще нині замовляйте, бо запас вже дуже малий. Ціна тої дорогоцінної книжки всего $3.00 з пересилкою. Гроші просимо посилати враз з замовленем на адресу: 108ч—

NOVELTY BOOK CO., 886 Milwaukee Ave., Dept. 10, CHICAGO, ILL.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

до ГАЛИЧИНИ, РУСИНИ, ПОЛЬЩІ І ЧЕХО-СЛОВАКІЇ.

Ми висилаємо гроші до краю по найнизшім курсі. Сейчасове доручуванє.

Ми є агентами AMERICAN EXPRESS COMPANY.

ПРОДАЖА КОРАБЕЛЬНИХ КАРТ НА ВСЇ ЛІНІЇ.

Ми даємо правні поради у всіх справах. Перепроваджуєсь продажи реальностий. 123—

Ми говоримо по УКРАЇНСЬКИ. Офіс отворений до 8.30 вечер.

PRAISNER & ROBAK
10 Belmont Avenue, NEWARK, N. J.
ФІЛІЯЛЬНИЙ ОФІС: TYLER & WARWICK STS.

ПОТРЕБА СЕЙЧАС

до MAIN ISLAND CREEK COAL CO., OMAR, W. VA.

майнерів і робітників з фамілїями і самотних. Наші майни нові, угле до 8 стіп високе, без ґазу, добрі повали, води нема, платня досконала. Помешканя дуже вигідні. Кождий Українець коли немає роботи, нехай сейчас приїзджає а не пожалує. В нашім офісі розмовитесь по українськи. Голоситись треба до: 127сч2

R. C. SCHRADER,
617 — 9th St., Huntington, W. VA.

ЧИТАЙТЕ ОДИНОКУ ГУМОРИСТИЧНУ ҐАЗЕТУ „ОСА".

Дорогий Читачу! Коли Ви хочете мати щирого приятеля, який би Вас розвеселив у Ваших сумних хвилях, то без найменьшого ваганя запренумеруйте собі ґазету під назвою „Оса". Ся ґазета забирає 16 сторін друку великого формату; в ній знайдете богато малюнків, повно сміхів до розпуку, а також містить гарні і цікаві оповіданя. Як собі замовите ґазету „Осу", то ніколи сего не пожалуєте. То-ж „гарйоп" ворделюйте; бігме „шур", я не жартую; будетесь реготати, що аж штани будуть тріскати. „Оса" в Америці на рік коштує $1.75, на пів року $1.00, за границю на рік $2.00.

ВЕЛИКА ОФЕРТА ЧЕРЕЗ КОРОТКИЙ ЧАС.

Хто пришле в тій хвили цілорічну передплату на ґазету „Осу", той отримає великий гумористичний Календар „Оси" на рік 1920 зовсім даром. Календар „Оси" забирає около 200 сторін друку великого формату; є в нїм дуже богато смішних образків, як також повно сміхів до розпуку. Звичайна ціна Календара 60 ц., для Вас вишлемо його даром, як Ви в тій хвили вишлете цілорічну передплату на ґазету „Осу". Тільки крім передплати треба прислати 20 ц. більше на опакованє Календара і почтову пересилку. „Гарйоп ворделюйте ґазету „Осу"! Замовленя посилайте на адресу: 1ч—

"OSA" PUBL. CO., Dep. 25,
1926 W. Huron St., Chicago, Ill.

ЗАМОВТЕ СОБІ
КАЛЄНДАР
ПРОВИДІНЯ НА 1920 РІК

Наклад невеликий. Хто хоче мати гарну памятку з Америки, або хто хоче мати добру книжку, нехай замовить сей календар. Містить ся в нїм Історія України до послідних днів, Історія Галичини, много гарних оповідань, та поучаючих річей. 155-5

Ціна калєндаря всего 50 центів. На пересилку потреба долучити 10 центів. **Разом калєндар коштує 60 центів.**

В сїм калєндари є 115 ріжнородних фотоґрафій і образків.

Замовленя шліть на адресу:
AMERICA,
827 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

СЛАВА УКРАЇНИ В ОБРАЗКАХ

гарнокольорованих, в форматі 28x35 цалів, представляючих **українських володарів та найвизначнїйших мужів з князївських і гетьманських часів.**

Чудова окраса для кождої української хати.

Знижена ціна, бо лише $1.00 з пересилкою.

Замовленя і гроші висилати до книгарні:
"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЯК ЗАХОВАТИ ЗДОРОВЛЄ ЛЕГКО А ПЕВНО.

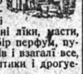
Коли жолудок ваш в непорядку, не виніть його. Будьте щирими і признайте, що ви є винними тільки надужить проти належитому житю і покармів, так що бідний, надужитий жолудок мусів збурити ся. Що робити? Читайте що слідує: „Ст. Павл, Мінн., 7 грудня, 1919 року. Колинебудь маю долегливости в жолудку іду сейчас до свого аптикаря по Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина, і в 2 до 3 днях чую ся знова добре. Ваш Генрі Червеньи, Росс Ст." Спробуйте се лікарство а переконаєте ся, що Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина є будівничим здоровля і заховує його легко а певно. Можете покладати повне довіре до всїх Трінера лікарств:

JOSEPH TRINER COMPANY,
фабриканти ліків,
1333-1343 S. Ashland Avenue,
Chicago, Ill.

є відвічальною фірмою. Ряд Злучених Держав дав їй в роцї 1917 і 1918 велике число замовлень на ріжні лікарські приправи, і замовленя ті зістали скрупулярно виконаними.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА
АПТИКА І ДРОҐУЕРІЯ

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
(Давнїйше C. J. McCloskey)
216 Washington St., cor. Sussex St.
Jersey City, N. J.

Приладжує ліки після лікарських рецепт скоро, сумлїнно і по уміркованій цїнї. Має на складі великий засіб ріжнородних зел і корінів, всі американські і заграничні патентовані ліки, масти, пілї і т. и., великий вибір перфум, пудрів і других косметиків і взагалі все, що входить в обсяг аптики і дроґуерії. **Морожене і Сода.**

Довголїтна практика і фахові державні дипльоми дають найкрасшу запоруку сумлїнної, скорої і гречної обслуги. 107ч—

Отворене кождого дня в тижни включаючи недїлї і сьвята від 8-ої год. рано до 11-ої вечер.

ЩО Є НАЙКРАСШЕ В ЖЕНЦЩИНІ?

Загально кажеть ся, що женщина є найкрасшим сотворінєм на сьвіті! А нуж, моглаб се бути правда, але і краса має свої ріжнородности. Краса а краса, не є одно і те саме. Краса являєть ся в здібностях, в дусї та тїлї. Тїло згадати треба на самім кінци, понеже є се твір, котрий росте сам собою, але дух не так, понеже дух потребує плеканя, діяльности, бо яке тїло, такий дух. Соколи кажуть, що в здоровім тїлї, здорова душа. Краса женщини є найбільше тїдесна, понеже вона подобаєсь кождому, краса проявляєть ся в гарнім гладонькім личку, і в гарнім рості. Дух проявляєть ся в річи, в витворі, і в гадці. А все се можна осягнути, хто хоче вивисшити себе понад просту рівнодушність і по над се ниське „недбаю"... Хто не хотівби мати гарного приемного лиця? Хто не хотівби мати гарної уродливої жінки? Хто не хотівби пишати ся такими прикметами, яких будь хто другий не має? Кождий. Але треба уживати Босакове Лїчниче Гірке Вино. Ціна: 1 фляшка $1.00, 6 фляшок $5.50, 12 фляшок за $10.00. Адреса:

BOSAK MANUFACTURING CO.,
434 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Жінки повинні налягати на своїх мужів, щоби купили їм того окрашаючого ліку.

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ ДО ЕВРОПИ

на найновійші лїнії.

ПЕРЕСИЛКА гроший по найнизших цінах до ГАЛИЧИНИ, ПОЛЬЩІ і других країв.

Доручене ґварантуєсь.

ВИМІНА ГРОШИЙ.

Ми є аґентами American Express Company.

Пишіть по інформації а ми відпишемо Вам по українськи.

Скору обслугу ґварантує Ваш краян: 148чв—

M. WILLIAMS,
126 W. 116th ST., NEW YORK, N. Y.
Українське Бюро Продажи карт корабельних і пересилка гроший.
Телефон: University 6916 & 6917.

САЛЬВА

Масть на рани, яка вилічила много людий зі всякого рода ран.

Про лїчничий успіх сеї масти сьвідчать отсї факти: Николай Творун, котрий терпів на ревматизм довгі лїта остав вилїчений моєю мастею Сальва. Другий чоловік, котрий мав ногу гнилу через 9 лїт, вилїчив ся сею мостю; він зовесь Севастіян Дзєдзїц, 163—13-та ул. Третий, Казимір Мислер, детектив, котрий терпів через 16 лїт на свої ноги, вилїчив ся сею мастю до трох недїль. Усї вони перебувають в Ніяґара Фолс, Н. Й. 150ч

Много людий, які вилїчились сею мастию може посьвідчити про спасенну її поміч. Лїчить всякі рани застарілі, чираки і шкірні викиди.

Ся масть придасть ся в кождій хаті.

ЦІНА МАСТИ, МАЛИЙ СЛІЙ $1.00, БІЛЬШИЙ $1.50.

Прошу адресувати:

GEORGE SAGAN,
240 NORTH 13th STREET,
NIAGARA FALLS, N. Y.

ХРИСТІЯНСЬКИЙ СКЛЕП

Маємо найновійші народні музичні продукції і пісні, творені найзнаменитшими сьвітовими силами. Фоноґрафи продаємо дуже дешево. Ми робимо всякі направи по уміркованих цїнах. Прийдїть і переконайтесь. Коли Ви хочете набути гарний новий фоноґраф, який дає музику для душі, ми Вас обслужимо, будете раді з наших незвичайно низьких цїн і дамо Вам за готівку або на легкі сплати. 139с147ч—

FELIX PHONOGRAPH, CO.,
139 Avenue A, cor. 9th Street,
NEW YORK, N. Y.

З ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ У ВАРШАВІ.

Ляхи радять над українськими „окруценьствами. — Дискусія над промовою Падеревського.

Почала ся в польськім соймі у Варшаві дискусія над промовою Падеревського. На самому початку маршалок узяв назад кару виключеня посла Бобровського з пяти засідань, бо він заявив, що серед гамірнї не чув маршалкових напімнень. Відтак слїдував звіт комісії для розсліду українських „окруценьств". В імени сеї комісії добре звісний Українцям вже здавна посол Заморський предложив резолюції, в яких жадає: 1) повного зареєстрованя всїх: „збродні, окруценьств, рабункуф і шкуд", заподїяних Українцями Полякам; 2) Спису осіб і стоваришень українських, що „допусьціли сє збродні і пжестемств" та судового переслїдуваня злочинців забиранєм їх майна в секвестер на винагороду шкід; 3) Переведеня докладного обчисленя матеріяльних шкід, заподїяних Українцями; 4) Виготовленя сьвітлин усіх мерців, що виказують слїди знущаня для вжитку комісії; 5) Як найскорше поспішити з помочию польському населенню в східній Галичині, а то прискоренєм відбудови домів, забудовань, урухомленя господарств, варстатів, промислових заведень і т. п. 6) Постаченя обуви, одежі й инших засобів конечної потреби. 7) Ощаджуваня при реквізиціях і воєнних чинитьбах сіл, зовсім або частинно знищених війною, передусїм тих, що лежать над Липою, Стрипою, Нараївкою, Коропцем, Серетом, Гнїзною та Збручем; 8) Запевненя сиротам і вдовам по жертвах українських убийств такого забезпеченя, яке мали-б, колиб їх кормителї були при житті. 9) Предложеня комісіям для заграничних справ і для розсліду українських „окруценьств" обдуманого пляну поступованя на будуче супроти українського населеня. 10) Вибраня комісії для зорганїзованя пропаґанди заграницею.

Проти резолюції виступив пос. Морачевський, але величезна більшість сойму заявилась за комісією, принимаючи всї резолюції звімкою девятої. При всїх голосованях соціялісти остали відокремлені.

Відтак почала ся дискусія над промовою Падеревського. Перший забрав голос пос. Маріян Сайда в імени „Звйонзку Людово-Народового".

Бесїдник зазначив, що премієрова промова в загальних зарисах була висловом програми його клюбу. Загальна опінія затривожена ходом польсько-нїмецьких переговорів в Берлїнї, бо віцеміністер заграничних справ має часами дивні полїтичні концепції. Президент при згадці про Росію забув додати, що Польща увійде в союз тільки з такою Росією, яка признає їй Гродно, Минск і Вильну. Бесїдник критикував нездарність правительства і заявив, що його сторонництво підпирати-ме кожде правительство правдиво народне, правдиво правляче та правдиво творяче, і завізвав будуче правительство, щоби правило силою.

Відтак говорив посол Дашинський. Промову зачав він компліментами під адресою премієра, а потім заатакував його. „Пан президент міністрів — говорив бесїдник — се не президент міністрів, він не покликаний до веденя міністеріяльних справ під ніяким кутом видженя. Се велика зоря, та не великий міністер; має величезні заслуги, та не на полї правленя". Відтак критикував бесїдник поведенє правительства, розбираючи діяльність, при чому не пощадив і міністра Білїнського. Закинув йому шкідну систему ощадности. А що-ж говорити про заграничну полїтику? Сойм від сїчня с. р. доси не ухвалив ще ніодної статтї конституції. Премієр потїшає Лїґою Народів. Лїґи Народів немає, є тільки лїґа держав, до якої доси не належить пів Европи. Лїґа держав під опікою і наконеною контролею пяти наймогутнїйших капіталїстичних держав сьвіта, лїґа держав, які криють в собі інстинкти рекінів. Та премієр неначе причинений іде до сих цїлий і не бачить, що не ввесь народ іде за ним; що щораз меньше йде за ним. Осталась тільки горсточка, що завдячує йому знамениті інтереси. (Пос. Ґломбінський: Які інтереси? П. Залуська: Се підле очерненє. (Ріжні оклики). Пос. Дашинський: Вирече̂ть ся посад, тодї говорити-мемо. Пос. Ґломбінський: Ніяких посад не маємо. Пос. Дашинський: Ви анї ґраф нї князь).

Дальше говорив бесїдник про словацьку справу, а відтак перейшов до української справи. По неясности, що її премієр бачить в українській справі, премієр потїшає нас, що війна скінчить ся, коли встане Росія нова, відроджена, справедлива і велика. (Голос: А ви хочете большевицької). Се утопія. Проблєма Польщі супроти Росії має тільки два виходи: або велика Росія і союз з нею, або проти Росії з визволеними зпід пановання Росії народами. Закінчив бесїдник, що бачучи таку полїтику, його партія є противницею такого правлїння, противницею також правительства Падеревського.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НА ПРОДАЖ

ЗАКЛАД ФОТОҐРАФІЧНИЙ з найлучшим приряджeнем, найновійші машини до фотоґрафованя і побільшуваня портретів; приряди до робленя рам, притім є склад патентових медицин і книжок. Той заклад знаходить ся між Українцями як рівнож і иншими Славянами і вже істнує 6 років. Продати мушу з причини браку здоровля. Першеньство має Українець. Голоситись чим скорше до: M. ZABOY, 638 Ridge, Avenue, Allentown, Pa. 137—

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.
Telephone: Orchard 2568.

ЗДОРОВЛЄ ВАРТА БІЛЬШЕ ЯК ГРОШІ.

Коли Ви повинні шукати поради лікарської? Коли Ви були під опікою других лікарів і не зістали вилічені, або коли Ви є тепер хорі і не радились ще лікаря, то не гайтесь навідати до мого офісу по пораду у Вашій власній мові. Не занедбуйте свого здоровля.

Др. Д. Васерман через довгі роки дав докази успішного лїченя недуг мущин, женщин і дїтий. Він оглянє Вас даром і порадить Вам щиро, що є добре для Вас, без ніяких зобовязань з Вашої сторони. Зголосіть ся до його офісу а він радо скаже Вам свою опінію.

Тисячі уважані за невилїчимих зістали мною привернені до здоровля через уживанє найновійших електричних апаратів, таких як Vibrator, Wall Plate, High Frequency, Static Machine і X-Ray. Я також примінюю найновійші і найлїпші ліки і средства до застрікуваня. Я осягнув найлїпші успіхи в обох хронічних і грізних недугах крови.

УВАГА: Се оголошенє буде для Вас вартісне $2.00, коли принесете його з собою і піддасьте ся одному спеціяльному баданю.

ПАМЯТАЙТЕ. Поради даєсь зовсім довірочно. Баданє даром.

Dr. WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Телефон: Spruce 1766.

Години: щодня 10—12; 2—5; 6—8. Недїлї і сьвята 10—2.

В часі відвідин набудете переконаня з вдячних письм своїх пацієнтів

Др. КАУФМАН ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ

Єсли хочете совісної поради в якій небудь Вашій недузї, прийдіть до д-ра КАУФМАНА, з ним в рідній мові поговорите, він Вам скаже відразу, і пізнає ся на Вашій недузї, чи Вам лїчене що поможе.

Др. Кауфман ЛІЧИТЬ всї отсї недуги: МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ. Задуху (астму) лїчить новою машиною примінюючи електрику і помповане воздуху. ДР. КАУФМАН лїчить затроєня і неправильности крови, ревматизм, ломанє костий, болї голови, завороти, болї крижий, недуги жолудка, катар легких і жолудка, нирок, міхура, параліж, випаданє волося. Лїчить всї жіночі недуги, яко АКУШЕР СПЕЦІЯЛІСТ ЛІЧИТЬ УСПІШНО ІНФЛЮЕНЦУ І ЗАПАЛЕНЄ ЛЕГКИХ.

S. M. KAUFMAN, 111 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Год. офісові: що дня від 9. рано до 9. веч., в недїлю від 9. рано до до 4. пополудни. — Телефон Орчард 6352.

DR. RUSSELL — DETROIT, MICH.

Я хочу розомовитись особисто з кождою мущиною і кождою женщиною, терплячими на хронїчні, нервові, кровні і зложені недуги, або коли Ви терпите на жолудкові, ниркові або міхура недуги.

Коли Ви не могли найти доси пільги в Ваших терпінях і попали в зневіру і все занехали, то зголосїть ся, щоб бути безплатно огляненим і засягнути моєї опінії та поради.

Позаяк я маю 17-лїтну медичну і операційну практику в лїченю хронїчних, нервових і зложених недуг мущин і женщин, Ви осягнете користи з мого досьвіду кождого разу, коли лише мене відвідаєте.

Я приміню для Вас найновійші наукові методи лїченя, так електричні як і медичні, якими розпоряджаю.

ДЛЯ КОРИСТИЙ ТЕРПЛЯЧИХ МУЩИН І ЖЕНЩИН,

котрі терплять на Ревматизм, Болї в крижах і суставах, Утрату апетиту, Болї голови, Запір, Завороти, Катар голови, Носа і Горла.

ЧИ ВИ МАЄТЕ ЯКИЙ СУМНІВ щодо Ваших долегливостий; маєте які скірні викиди, які стали упірчиві і неулеглі на вплив ліку; у Вас є такий нервовий стан, який незміняєсь навіть під впливом спочинку, діет і медицини; чи Ви попадаєте в щораз гірший стан? Як так, то ПОРАДЬТЕ СЯ МЕНЕ СЕЙЧАС.

Сотки операцій як у мущин так і женщин уникнено через скоре властиве застосоване найновійших наукових метод.

Мої офіси є заосмотрені новими електричними і механічними апаратами, які дали поміч, коли другі методи завели.

ПАМЯТАЙТЕ.—ПОРАДА І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ. Зволїкане, неогляд і невластиве лїчене є небезпекою.

Прийдїть до мене, коли потребуєте помочи досьвідченого і у заосмотреного СПЕЦІЯЛІСТИ.

Години принятя: від 9. до 4. попол. і від 6 до 8 вечер. **Dr. RUSSELL,** В недїлї і сьвята від 10-ої до ... в полудне.

176 E. Jefferson Ave., другі двері на схід від Вудвард, Detroit, Mi...

Звісний Dr. GREY Спеціяліст

ПОНАД 30 ЛІТ
В ШТУЧНІМ ЛЇЧЕНЮ ЕЛЕКТРИКОЮ

117 E. 17th St., БЛИЗЬКО UNION SQUARE **New York City**

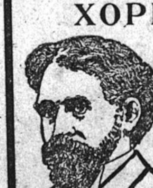
Він уже вилїчив тисячі людий і бажав би і Вас вилїчити, коли терпите на нирки або міхур, скірну недугу, екзему, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невралґію, нервовість, болї крижий, слабости носа, горла і жолудка, кашель, застуду, запалене легких або всяку иншу хронїчну недугу. Коли лїкар, який лїчив Вас ще не вилїчив Вас, ідїть до добре звісного і давно основаного офісу Д-ра Ґрея, бо він вилїчить те, чого другі не могли.

ПОРАДА ДАРОМ. — ЛІКИ $1.00.

За професійну обслугу числить низькі цїни.

Години: від 9-ої до 8-ої; в недїлї від 9-ої до 3-ої.

ХОРІ МУЩИНИ

або женщини, котрі терплять на нервовість, на хронїчні або застарілі слаб[ости] нехай зайдуть до др. Кавфмана, с[пеці]ліста, під ч. 607 Маркет улиця, Філядельфія, Па., і забудуть свої клопоти. Він [має] 20 лїт досьвіду і спеціяліст може ... ше віднайти причину ваших дійсни[х кло]потів. Він може Вам дати поміч ... коротції приверне Вам нове добре [здо]ровле.

Він має в своїм офісі всї нові а[парати] до огляненя хорих, як ЕКС-РЕЙ ма[шини] і инше, і є так випосажений, що ... робити розклад крови, аналїзу ур[ини] ... инше.

Він має нові електричні апарат[и для] обслуги людий на слїдуючі слабос[ти]:

СТЕТІК ЕЛЕКТРИСИТИ—На нервові клопоти.
ОЗОН ІНГАЛЕЙШЕН—На всї хороби легких, бронхітис і ...
ЕЛЕКТРІК ОСКІЛЕЙТОР—На болї нирок, жолудка, внутр... стей, хребта і инше.
ГАЙ ФРЕКВЕНСИ ВАОЛЕТ РЕЙ—На ревматизм, запалене, ... ність і подібні слабости.

Читайте, що говорить вдячний пацієнт по тім, як його ... рез короткий час др. Кавфман:

„Мій дорогий доктор Кавфман:
„Велика дяка Вам за вилїчене мене по короткім лїчен...
„Мій клопіт був сей, що я мусів вставати в ночи 5 ... відливати воду і чувем при сім великий біль. З тим при... чити ся. Я сказав Вам, що я терплю на се від 18 лїт і Ви ... ли від Авґ. 29. до Окт. 20 1919 і вилїчили мене зовсім до...
„Кождий, котрий має хоробу сего рода, повинен йти ... лїчене, а я певний, що скоро буде вилїчений.
„Дуже вдячний Вам за се, що Ви зробили для мене,
Ваш пацієнт,
(Адреса на жадане). „No. 8862—Н. Лаво...

Dr. CAUFFMAN, 607 MARKET S[T.] PHILADEL[PHIA]

Кождий мущина і женщина, які є хорі, можуть мати ог[лядини] ... карські даром, позаяк оглядини і порада є безплатні. Годни[и] від 9. рано до 8. вечер. В недїлю від 10. рано до 1. пополу[дни].

ALL-AMERICAN REVIEW

UNITED STATES TREASURY INFORMATION AND NEWS SERVICE

Issued by

GOVERNMENT LOAN ORGANIZATION

120 Broadway New York City

NO other democracy on earth is as truly democratic in its makeup America. People of many lands ped to form the American democ-y. Christopher Columbus, who dis-ered America in 1492, was an Ital-, sailing under the Spanish flag. ong the earliest people to settle in s country were colonists from Spain, nce, England, Holland and Sweden.

* * *

everal reasons led the early settlers come to this newly discovered land. ne sought fortunes, some came to ape harsh and unjust laws, some to e free speech, some to be free to ship as they wished and some to d up a country where all things ld be better and every man could e part in the control of common irs. This made it possible for the ent mode of rule to be adopted.

* * *

ittle groups of people from the e nations of Europe who settled g the Atlantic coast soon grew colonies, each being ruled accord-to their ideas of freedom. And spirit of managing their affairs led to a spread of the same feel-in those countries from which the ers came.

* * *

eat Britain gradually gained con-of the colonies, but the colonies aged their own affairs almost ly, and things went along very until the same kind of treatment h they received in their former began to be felt in the colonies. the spirit which led the colonists erture from their native lands out anew and came to a climax the Declaration of Independence England sought to tax the colo-without their consent.

* * *

freedom was not won for ca until the first American Army ictorious in the War of the Revo-That war brought to the aid of ca many patriots from foreign Wherever the ideal of the new was known people who loved were eager to give their aid. ere even English statesmen d the American cause, which ded as similar to their own eedom, for there were many ople who justly opposed e III.

* * *

the greatest names in his-rst heard during the Amer-olution. Along with the patriots whose names be-wn all over the world there men from foreign countries e to help in the struggle for Among them were Lafayette, nce; Pulaski, from Poland; euben, from Prussia; Kosci-m Poland, and De Kalb, from These men left their native ight for the ideal of liberty in

* * *

ause for which the colonies nd which led patriots from ds to fight also later became e for which those patriots eign lands returned to their ries to fight. Kosciusko and , after they rendered great e American Army under Gen-hington, went back to their nds and became leaders of countrymen in their fight for Thus the battle for freedom erica made spread to other other peoples and the cause was one which interested the

* * *

rew spirit of freedom for America the refuge and the oppressed of other that ideal that made wn people and caused r lands to risk their s to help the new na-the first time in history d soldiers was opposed e up of zealous patri-cause of freedom at ainly why the Ameri-can army was able to stand the many hardships and finally win the war. In 1783 the United States was recognized as a free nation, and six years later the Constitution was framed.

* * *

How fine a body of laws the Constitution is may be seen in the fact that it is still the basis for the American Republic. While other nations have changed their form of government this nation has found the Constitution suited to every need, and America today is the leader of democracy throughout the world. It is based on the principle that all men are equal, and it recognizes and safeguards the sanctity of law which is placed in the hands of the people. And, while the majority of people rule, the Constitution does not allow the majority to be a tyrant.

* * *

Only a study of the Constitution will show the keen perception and wisdom of its framers. In its original form it has provided for every condition and emergency which has arisen since the nation was founded. Neither autocrat nor anarchist, monarchist nor bolshevik, is tolerated under the Constitution. It protects the individual and demands that the individual uphold it. Thus man must respect law and law must also respect man.

* * *

Twenty million Americans helped uphold the Constitution during the war by investing in Liberty Bonds. Every one was a patriot. But there is need of patriots in peace as well as in war. It is the duty of everyone at all times to uphold the Constitution. It is the law that protectts the individual, and the individual should uphold that law. No better method of showing loyalty to the Government that protects you can be given than in a copartnership with that Government. Government Savings Stamps and Certificates, issued by the United States Government, are the safest means of saving money as well as showing interest and loyalty to the Government.

* * *

Safety of savings, which was long the worry of thrifty but suspecting people, particularly those unaccustomed to the habits and customs of this country, is no longer a cause for uneasiness. One of the constructive heritages of the war is the inauguration of Government Savings Stamps and Government Savings Certificates.

People who frequently hid their money in the mattress or the cellar had it stolen or destroyed in case of fire. Many cases have been known where money hidden in the chimney or the stove during the summer time has been forgotten when winter fires were started. Many who have sought to keep their savings safe by carrying it with them have been held up and robbed.

Wise people learned the lesson of thrift and safety at the time the war came along and the Government offered Savings and Thrift Stamps, guaranteed to be paid with interest. Thousands and hundreds of thousands learned that by buying Savings Stamps the money invested could not be lost whether the stamps were burned, destroyed or stolen if they were recorded by the Government in the name of the owner. This method involves simply the pasting of stamps on a Certificate, given free when buying stamps, and having the Certificate registered at the post office.

For those who can save larger sums the Government has now issued Treasury Savings Certificates of $100 maturity value, which may be purchased at almost any bank or post office, and $1,000 Certificates, which may be purchased at banks, which, like Savings Stamps, are guaranteed to pay more than they cost and cannot be lost through fire, theft or other misfortune. They may also be redeemed at any time that the purchaser finds it necessary to have the money. No safer or better way can be found to save and invest than by putting money in Government Savings Securities.

СУЧАСНИЙ МОМЕНТ І НАША ПОЛІТИКА.

Вісти, які маємо з України, все ще не вияснюють тамошного положения і ще до нинішного дня не знаємо, чи і яку територію займає українське військо, чи і скільки частин перейшло до Денікіна, чи і які політичні умови поставлено Денікінови та чи він їх приняв, де находиться диктатор Петрушевич, а де отаман Петлюра і проче. Вісти, які приходять, є найсуперечніщі і треба їх приймати з великою резервою. По одним вісткам між Петлюрою і Петрушевичом заходила до останного моменту повна згідність поглядів на точці відношення до Денікіна і большевиків; по другим вісткам диктатор Петрушевич мав склонюватися до порозуміння з Денікіном, а отаман Петлюра до порозуміння з Поляками або знов з большевиками; по одним донесениям Петлюра мав поїхати в напрямі Підволочиск до Поляків, по иншим до Козятина й Фастова до повстанців. Одні донесення кажуть, що Петрушевич виїхав до Уманщині, себто на денікінську сторону, другі, що коло Хотина через Дністер перебрався до Румунії.

Одно певне, що сі всі вісти несправджені і тому на них будувати не можна. Але певне і друге, що українська державність перебуває вдруге подібну кризу, як перебувала тоді, коли большевики вперше займили Київ і київське правительство ес-ерів покликало на поміч Німців. А мабуть, що нинішна кріза і поважніща. Тоді заграно на німецького туза, що справді це був тузом. На якого туза, а бодай валета заграти тепер, коли гра на антанту так гірко розчарувала? Тяжко справді в критичнім та заплутанім відношенню одним віддихом викинути зі себе відповідь. Шабльонова відповідь, що „стоїмо" на принципі української державної самостійности, не є ніякою політичною відповідию. Що ми всі „стоїмо" на засаді української державности, всі від еретичних гетьманців на право аж до найправовірніщих ес-ерів на ліво, се річ загально вісна, та шкода її ще раз повторювати. Штука одначе не в сім, щоби тільки при засаді „стояти", але щоб її якимсь чином увести в житте, а бодай приблизити до реалізації, і політична українська думка в тім именно напрямі повинна тепер працювати. Українська армія правдоподібно не стнує, а коли істнує, то далеко не та, що була, і тому сьогодня тим сильніщий натиск треба покласти на політику. А над дорогами, якими ся політика повинна пійти, належалоби вже тепер зріло і всесторонно застановитися.

Не хочемо тут з гори вказувати сеї бо иншої дороги. На остаточне рішенне сьогодня, коли ми не знаємо, що на Україні сталося, ще не пора. Всеж таки можна і сьогодня освітити ріжні можливости, які стоять перед українством. В отсих розважуваниях повинно ся все мати на оці дві нами вже раз зазначені провідні думки, а именно перше: зединення всіх українських територій в однім державно-правнім організмі, а по друге утворенне з них української державно-правної формації, яка обіймалаби по можности всі сі території, а бодай так поважну їх часть, щоби утворений державний організм на стільки був сильним та спосібним до життя, щоби се стало рішаючим для дальшої долі всього українського народу.

Теоретично далибся подумати найріжнородніщі варіації у розвязці питання політичної будуччини українського народу. Можливі тут ріжні відтіни самостійної української держави, від обіймаючої всю етнографічну територію аж до обкроєної України, обіймаючої тільки центральні українські території, пр. київську, чернигівську, полтавську, катеринославську, херсонську, подільську і переважну часть волинської губернії, то що. Можливі далі найріжнороднійші варіації федеративної злуки української держави з котримсь із сусідів, причім знов можливі найріжнородніщі комбінації, як приміром: ціла Україна у федерації з Росією, Польщею або Румунією, або поважна часть України у федерації з одним із сих сусідів, або знов поодинокі части України в державній формації з поодинокими сусідами, приміром одна часть з Польщею а друга з Росією, або що вкінци поодинокі значні части, України в федерації з сусідами, між тим як инші части входилиби в склад сусідних неукраїнських держав. Всі ті можливости узглядняють поставлений нами з гори принцип; утворенне так сильної української держави, щоби вона стала атракційною точкою і опорою всього українства, а деякі з них, як утворенне української держави з усеї етнографічної території, чи як самостійної, чи у федерації з якимсь сусідом, узглядняє і другий принцип, а саме принцип зединення всіх українських земель в однім державнім організмі. Здійсненне сього останнього принципу можливе одначе також при нездійсненню другого принципу, а саме навіть в случаю неістновання української держави, приміром злука всеї етнографічної української території на засадах автономії чи й без того з російською імперією (инша можливість тут, як приміром злука всеї етнографічної української території з Польщею або Румунією, є з гори неможлива).

Нам не розходиться одначе навіть при теоретичнім розважуванню політичних можливостий українського народу о всілякі, даючіся лише подумати, по правді нереальні комбінації. Хто в політиці числить на катаклізм — а хто на них числить той або фантаст або авантурист, а не політик — той може сьогодня балакати приміром про злуку всіх українських територій в одну суверенну українську державу, якo про річ реальної політики. До такоїсамої категорії фантасмагорій, діточих іграшок, або авантуристичних експериментів треба зачислити федерацію якоїнебудь української держави з Румунією або федерацію великої України з Польщею, то що. Навіть утворенне самостійної обкроєної української держави з поважної части українських губерній є сьогодня річю дуже а дуже проблематичною, майже сягаючою в межі нереальности.

Як сьогодня справи стоять, вигляд справдішної реальности мають тільки всілякі відміни федерації української держави чи держав з Росією або Польщею, або знова автономія при Польщі чи при Росії і між тими можливостями треба вибирати.

Коли мова о федерації всіх українських земель з одним із двох славянських сусідів, то одиноко реальні вигляди має тільки федерація з Росією. Ніхто чей не повірить, щоби Польща була в силі або навіть схотіла федеруватися з Україною аж по Кавказ. Се утопія. Така федерація України з Росією булаби рівночасно здійсненнєм обох найвисших засад української державної політики, бо зединювалаби всі українські компактні, етнографічні території в один український державний організм. Першенство отсеї розвязки перед всіми иншими, о котрих ще будемо говорити, не треба доказувати.

Федерація одної части українських земель з Росією, міжтим коли друга часть федерувалабися з Польщею, є також розвязкою, котру годі назвати некорисною, бо ясне, що обі союзні держави таких Україн, себто Росія і Польща у своїм власнім інтересі мусілиби додержувати льояльно свого федеративного відношення до сфедерованої з кождою з них зокрема української держави.

Коли мова о автономії, то ось такий розділ українських земель на автономну територію, звязану з Росією і таку-ж територію, звязану з Польщею, треба уважати некорисним, бо в практиці представлялобися воно яко прилучення тільки Галичини, Холмщини і Підляся до Польщі, міжтим як решта українських земель прийшлаби до Росії. Прилучені в сей спосіб до Польщі українські землі треба уважати пропавшими, бо і чисельно вониб булиби заслабі, щоб спертися напорови польського законодавства, польської нахабности і походови на схід польської буржуазії, бюрократії і мужицтва. Лиш державний кордон між Польщею і Галичиною мігби бути запорою для польської імміграції і польонізації на сю українську територію. Сама автономія не в силі охоронити Галичину від такої небезпеки. Натомісць инша річ щодо автономії при Росії. Число населення і богатства України з одного боку, а брак і з другого боку неможливість російської масової імміграції на Україну гарантують певний розвиток українства в таких державно правних условинах. Розуміеть ся, що найкориснійшим нюансом сеї розвязки треба вважати таку, при якій вся українська етнографічна територія знайшлабися вкупі.

Дотеперішна українська політика була максималістичною, себто стояла на становищи, що ми жадаємо повної державної незавимости для всіх українських земель злучених в одній українській державі. Були одначе моменти, коли можна було під патронатом антанти говорити з одним із сусідів — головно з небольшевицькою Росією — про федерацію. Сих моментів не використано. Положенне сьогодня о стільки меньше корисне, як було, що українські армії Петрушевича і Петлюри майже не істнують. Але все таки остає нам дорога політики і остає факт численних українських повстань за фронтом Денікіна, та факт істновання волі широких кругів українського народу до державної екзистенції. З сими фактами числитися мусить і антанта у своїх плянах щодо Росії, і наші славянські сусіди. На сих всіх премісах треба будувати практичну українську політику. Та не можуть се бути неприступні ніяким здоровим аргументам максималісти, доктринери і фантасти, котрим завдячуємо у великій мірі кам'янецький катаклізм. Українська міжнародна політика повинна спочити в руках обєднаних українських національних груп і партій, що репрезентувалиби всі українські національні чинники, спосібні пійти шляхом справдішної демократії з виключенням утопістичних експериментів, а рівночасно спосібні до компромісу щодо державного становища України. Таке обєднанне згаданих груп з природним виключенєм крайних елементів повинно негайно наступити.

(„Український Прапор").

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

С. Н., Кадіз, О. — Надсилані до „Свободи" новинки, дописи і статті містяться безплатно, коли надаються до друку.

ЛИСТ З ФРАНЦУСЬКОГО ПОЛОНУ.

Редакція віденського „Українського Прапора" одержала ось який лист з французького полону: „Amiens, 26. жовтня 1919. Хвальна Редакціє! Даруйте, що звертаюся до Вас, та в моїй нужді не маю перед ким виговоритися. Спасибіг Вам, добрі Панове, що Ви посилаєте нам часописи, з яких ми довідуємося, що діється на нашій рідній землі. Честь Вам за се. Ми в такім положенню, що на разі не можемо більше нічим відплатитися. — Я дуже довго не мав ніякої вістки від рідні та вчера одержав лист від жінки й з него довідався про ляцьку господарку на нашій землі. Ляхи прийшли до нашого села з початком липня й зараз загарбали все, що попалося їм в руки. Наші люди перебули три роки з Москалями, опісля прийшли Німці, й з тими видержали, але ні одні ні другі не були такі, як Ляхи. Ви, Панове, знаєте більше про сих опричників. В мене жаль і гнів давить грудь, — Ляхи зруйнували цілу мою родину. Було нас сімох братів і дві сестри, а тепер лишилася тільки стара мати, яка вже світа не бачить і виплакала очи за своїми синами, яких війна забрала та не вертає. Старого батька, 64-літного старця, забрали Ляхи та замкнули в тюрмі у Львові. Разом з ним вивезли з мого села мої дві кревнячки Карольку й Антосю Замора і дяка Михайла Пятничку. Люди ходили, просили, плакали, щоби випустили сих невинних людий, та ляцькі кати сего й слухати не хотіли. Братя мої в українській армії, — а наймолодший, бувший австрійський офіцир, в 1915 р. втратив руку і тепер каліка на ціле життє. По розпаді Австрії вступив до української армії, звідки його звільнено і він мав змогу записатися до академії рільництва в Чехії. У вересни виїхав до Галичини, щоби забрати свої річи та відвідати стареньку безпомічну маму. Та в дорозі захопили його ляцькі хорти й відвезли до Львова в тюрму. І бідний каліка мучиться безвинно в тюрмі. — А я тут, далеко від своїх, без волі й мучу себе думкою, що не можу моїм помочи, а Ляхам-катам відплатити наші кривди! Та прийде час волі — й тоді подякую!

„Даруйте, Панове, за се письмо, — та Ви зровумієте мій біль, і як маєте охоту, розкажіть про се людям. Най буде одна перла більше в польській короні. — Здорові були і т. д. Ваш відданий Д. К."

ФРАНЦУСЬКИЙ СЕНАТОР ПРО УКРАЇНУ.

Люціен Корне, сенатор, член комісії закордонних справ французького сенату, помістив у „Франс Мілітар" з дня 23. серпня 1919 р. знамениту статтю про Україну. Ось що пише сей визначний французький політик: „Ми навіть нині ще не маємо щасливого донесення, що положение на сході Европи прояснилося. Сам факт, що воно не поправляється, спричинює, що нагіршується: непорозуміння застрюються, множаться і запутують підозріння; злоба застарюється, тверде ненависть. Вже тепер можна, збираючи все разом, сказати: се боротьба всіх проти всіх. Кождий нарід має поладнати рахунки зі своїми сусідами і, то старатися поладнати їх при помочі оружя. З причини, про які не хочемо на разі говорити, розємчий суд Найвищої ради в Парижі є безуспішний. Його повага і достоїнство слабе; він не оказує своєї діяльности інакше, як через перемиря, які і наказує. Се хаос. Найтяжчі обвинувачення взаїмно зустрічаються і певне число з них несить ціхи правдоподібности так, що ми зі сходу не знаємо, з чим симпатизувати, а що осудити. Чи правдою є се, о чім говорять Поляки, що підкладом українських справ є інтрига Чехо-Словаків проти Поляків? Чи правдою є се, про що говорять Українці, що Поляки не є так дуже ворожі для Німців і большевиків, та що з обома ними заключили вони воєнну конвенцію для лекшого уярмлення Українців? Що правда, а що лож, сего ми не знаємо і знати не можемо. На всякий случай ми тут у Франції можемо усталити лиш наш інтерес, який покривається з інтересом мира і справедливости. Чуємо до всіх тих народів рівну приязнь. Се ставить нас у вигідне положене сказати їм, що нічого не можна тривалого сотворити, хиба на справедливій підставі, а нею є пошановане людської гідности і передух ясно проявленої волі народу. Сей, що під більше меньше спеціальними позорами, як історичні права повстелі із давніщого підбою, вищостю культури і пр. настає на права другого, не може числити на нашу піддержку. Його діло є даремне; його змагання остоятися, мають за ціль укритий поклавлений насоній і остаточно увічнити недвд, який належить усунути. Не заохочуймо Поляків розширюватися на схід і полудневий схід. Їх і нашим інтересом є, щоби Польща звернулася на захід, і щоби на підставі добровільно заключеної умови з Литвою і Україною забезпечила собі помічників на случай евентуального заливу азійськими ордами лише зевропеїзованими через царів. Не заохочуймо нікого трактувати мимоходом сі історичні справи. Не вистарчить сказати: український рух є рухом штучним, щоби сим затушувати тисячлітну боротьбу між Польщею. Україна істнує, вона має свої коріння в минувшині і чисто самостійні аспірації на будуччину. Яка є докладна границя української етнічної области, се може усталити лише пильне розслідження. На нині можна сказати, що мирова конференція була зле поінформована, коли вона уповажнила Польщу до окупації східної Галичини, яка безперечно є українською".

(„Український Прапор").

ДО АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА НАДІЙШЛИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ ЛИСТИ ДЛЯ СЛЇДУЮЧИХ ОСІБ:

1. Андрушко Францішек від Зофії Коцаби, Санок.
2. Бардаль Розалія, від Івана Онуфрика, Рогатин.
3. Кость Галушка, від Івана Онуфрика, Рогатин.
4. Барабаш Лукаш, від Ольги Барабаш, Звенигород.
5. Боднарчук Федор, від брата Дмитра Боднарчука, Італїя.
6. Баковський Василь, від брата Йосифа Баковського, Італїя.
7. Білаш Катерина, від брата Івана Груби, Італїя.
8. Бунк Катерина, від брата Мартина Возьняка, Стиків, п. Ряшів.
9. Баран Яцко, від жени з Галичини.
10. Богатюк Ілько, від родини з Терновільщини.
11. Венгер Володивлав, від кузинки Катерини Ридз, Лехайск.
12. Вівчар Василь, від жени, Швейків.
13. Волощук Никола, від Андрія Волощука, Усте, Снятин.
14. Возьний Вавжинец, від сина Івана, Італїя.
15. Гаврильчин Олекса, від Михайла Бляхана, Італїя.
16. Галів Олекса, від жени Юстини, Побук, п. Сколе.
17. Гнида Іван, від Якова Микуляка, Італїя.
18. Грибик Василь і Іван, від Тимка Віцька, Італїя.
19. Григоряк Олекса, від брата Теодозія, Італїя.
20. Говеньчук Іван, від жени Явдохи, Чорнокінці Малі.
21. Гнат Теодор, від родини з Саніччини.
22. Оліярчик Анна, від родини з Саніччини.
23. Гошко Василь, від жени Павлїни, Цінева.
24. Губенський Николай, від жени Явдохи, Лука, п. Виковина.
25. Гарас Том, від Стефана Гараса, Чорторія, Буковина.
26. Гнатів Йосиф і Юзефка, від сина Михайла Смита, Італїя.
27. Ґулин Кость, Семенюк Мих., від От. Дмитра Ґулин, Відень.
28. Гуменюк Василь, від От. Дмитра Ґулин, Відень.
29. Боднарчук Петро, від От. Дмитра Ґулин, Відень.
30. Сасчинський Яцко, від От. Дмитра Ґулин, Відень.
31. Гавлицький Петро, від жени Анни, Криве, п. Радехів.
32. Грох Онуфрей, від жени Емілії, Стримільче, п. Радехів.
33. Дяк Йосиф, від Анни Захаревської, Сянок.
34. Демчина Аастазія, від сестри з Жовківщини.
35. Драйчук Теодор, від жени Анни, Богородчани.
36. Дмитрук Теодор, від сестри Олени, Чернилиця, п. Городенка.
37. Даньчак Михайло, від жени Катерини, Дулиби, Стрий.
39. Дзяний Теодор, від родини, Стоки, Бібрка.
40. Данилюк Давид, від брата Гриця, Італїя.
41. Єрусевич Феська, від батька Семка, Журавно.
42. Жуковський Гринько, від Ксеньки Жук, Звенигород, Гаї.
43. Закалик Дмитро, від Петра Зак., Звенигород, Гаї.
44. Земба Йосиф, від жени Юлії, Ніжнів.
45. Зяя Марія, від матери Анелї, Новий Санч.
46. Збоба Луць, від жени Марії, Звиняч Горішний.
47. Івасюк Юрко, від Параски Свищик, Карлів, п. Снятин.
48. Козак Олекса, від Івана Козак, Італїя.
49. Кацап Іван, від Йосифа Марків, Італїя.
50. Когут Катерина, від брата Петра Леньковського, Італїя.
51. Корнїнький Никола, від Олекси Швед, Італїя.
52. Кіда Іван і Анастазія, від сина Володислава, Італїя.
53. Когут Катерина, від брата Михайла, Романів, п. Бібрка.
54. Керлейда Андрій, від шваґра Яцили Нестор, Італїя.
55. Квіт Анна, від брата Василя Вівчака, Поморяни.
56. Кшик Дмитро, від жени Пажі, Торки, Перемишль.
57. Кащук Іван, від жени Франки, Перемишляни.
58. Каштанюк Михайло, від брата Стефана, Раковець, Городенка.
59. Калинович Генрик, від Петра Садовника, Копичинції, Денисів.
60. Курдина Гелена, від Йосифа Дорикевич, Побереже, Перемишль.
61. Климович Василь, від жени Настї, Боратин, п. Острів.
62. Крупчин Катерина, від Анни Дринькала з Виґодщини.
63. Коваль Куба, від брата Михайла, Золочівка, п. Козлів.
64. Клекавка Михайло, від Івана Клекавки, Калуш.
65. Коваль Павло, від матери Марії Кунки, Рудники, п. Литвинів.
66. Кавка Мікс, від жени Анастазії, Синовідсько Вижне, Сколе.
67. Костюк Никола, від Павлїни Костюк з Брідщини.
68. Конопельський Іван, від Стефана Кон., Італїя.
69. Комарніцький Михайло, від матери Ксеньки з Заваліівщини.
70. Конашевська Зофія, від брата, Тисьмениця.
71. Іваніцька Валерія, від брата, Тисьмениця.
72. Лїхач Дмитро, від Євки Лїхач, Лази, п. Ярослав.
73. Лакуста Никола, від брата Олекси, Чернївці, Буковина.
74. Лапчак Стефан, від Настї Ґордзіца, Завалів, п. Підгайці.
75. Ловчий Йосиф, від брата Василя, Цілярків, п. Бібрка.
76. Лоханська Явдоха, від І. Адамчук, Італїя.
77. Мацук Данько, від жени Маґди, Неновиці, п. Ярослав.
78. Меленка Стефан, від Н. Майданського, Динисівка.
79. Максимів Василь, від брата Івана Косів, Італїя.
80. Малїнка Михайло, від жени Катерини, Новий Калуш.
81. Мидонський Іван, від Департмент оф Лейбор, Ню Йорк.
82. Міколів Настя, від брата Ілька, Італїя.
83. Макар Михайло, від шваґра В. Дозорського, Італїя.
84. Маційовський Басько, від шваґра В. Мацьків, Італїя.
85. Маланьчук Стефан, від А. Підручного, Італїя.
86. Мойсей Николай, від матери Юстини, Зубрец, п. Бучач.
87. Назарук Ілько, від М. Назарука, Італїя.
88. Ная Йосиф, від С. Ная, Сокаль.
89. Націй Василь, від С. Атаманюка, Італїя.
90. Ніжанковська Кат. з родини Пайонк, від матери Анни, Брилїнції, повіт Перемишль.
91. Ніжанковська Христина, від сестри Фтоди Карпінської, Затурин.
92. Назарчук Катерина, від брата Йосифа, Холоїв, п. Радехів.
93. Назарук Йосиф, від Касї Дичковської, Форт Віллїямс, Онт.
94. Нерадка Войцех, від жени Маґдалени, Долга Войнилівська.
95. Обуховський Дмитро, від брата Томаша, Італїя.
96. Олїйник Мафтей, від жени Марії, Садагура.
97. Осадця Марія, від брата Семка, Данилівці.
98. Позняк Данило, від дочки Катерини, Ґерманів.
99. Поправська Юзя, від сестри, Трембовля.
100. Пасека Йосиф, від родини, Спасів, п. Сокаль.
101. Полянська Анна, від Йоанни Борковської, Висоцко Нижне, Борщнь.
102. Паснак Петро, від батька, Дібринів, Рогатин.
103. Палка Марія, Ольхівці, Санок.
104. Посадський Марцін, від жени Марії, Дубрівка Польська.
105. Піньчук Анна, від Андрія Плавлюк, Кути, п. Косів.
106. Панїк Йосиф, від батька Мадеяса, Усте, Путілля, Буковина.
107. Пащак Стефан, від П. Пащака, Бонарівка, Стрижів.
108. Пелех Павло, від родичів, Двачів долїшний.
109. Прокопів Олекса, від брата Гриня, Італїя.
110. Пісаньчин Ігнатій, від сина Стефана, Італїя.
111. Пецюх Стефан, від брата Андрія, Італїя.
112. Пацовта Антон, від Петра Ковтка, Італїя.
113. Пелих Стефан, від шваґра Василя, Італїя.
114. Голубець Микола, від шваґра Василя, Італїя.
115. Періг Іван, від брата Стефана, Італїя.
116. Равлюк Дмитро, від Михайла Фовчук, Берґомет, Румунія.
117. Романська Катерина, від брата І. Ґембалів, Санок.
118. Рохман Михайло, від І. Шкіри, Німецькі Яблони, Чехія.
119. Рудик Гнат, від жени Гелени, Целец Бенкуф, Камінка Струмилова.
120. Сайдаків Вільгельм, від Ф. Вунш, Перемишль.
121. Савка Франко, від М. Савка, Ферлеїв, Рогатин.
122. Семенюк Яків, від М. Ковальчука, Сокаль.
123. Сорока Семен, від П. Сороки з Товмаччини.
124. Смойвер Марія, від П. Сковронської, Кутції. Рогатин.
125. Семонюк Дмитер, від Домнїки Семонюк, Каменка, Буковина.
126. Срочек Томаш, від Анни Срочек, Сташова, Хирів.
127. Семанонько Яким, від Пилипа Бляхар, Ціхання, Кросно.
128. Сокирка Марія, від С. Сокирки, Підусільна, Нараїв.
129. Стороняк Іван, від І. Стороняка, Потоки, п. Рава Руська.
130. Стись Михайло, від жени Катерини, Дубряни.
131. Стадник Н., від дітий, Денисів.
132. Соловей Василь, від Мих. Орсуляка, Італїя.
133. Сьвятила Федор, від брата Мих. Сьвятила, Італїя.
134. Татарин Василь, від брата Олекси Т., Італїя.
135. Томашевський Василь, від Мих. Сьлївінського, Італїя.
136. Тарасевич Іван, від Кат. Білоус, Дуплиска.
137. Томей Петро, від Гната Крутофіста, Росія.
138. Токарська Гелена, від Анни Череватої, Німеччина.
139. Товпига Михайло, від Марії Товпиги, Зубрец, п. Бучач.
140. Урбанїк Іван, від жени Марії, Дешно, п. Риманів.
141. Фарян Михайло, від Василя Фаряна, Італїя.
142. Фенїк Михайло, від брата Івана Ф., Вільшани, Перемишль.
143. Филима Стефан, від дітий, Раковець, Підгайці.
144. Федун Теодор, від шваґра Вас. Яроцького з Сокалівщини.
145. Хомяк Юрко, від Анни Бонк, Чорнушівці, Львів.
146. Халак Стефан, від родини, Турка, Ловушанка Лехнова.
147. Хасишин Танька, від брата Антона Х. з Жовківщини.
148. Цимбалїстий Андрій, від жени Настї, Чорнушівці, Львів.
149. Чуплан Гілярій, від Павла Кирилова, Лука Мала.
150. Шепта Стефан, від Кат. Шепти, Поріче Любіцське, Комарно.
151. Щутран Юрко, від жени Олени, Стружі Малі, Санок.
152. Яремчук Юрко, від жени Явдохи, Заболотів.
153. Яблонський Б., від Николи Яб., Фільварки, Золочів.
154. Яворський Михайло, від жени Марії з Богородчанщини.
155. Ярмолович Зенько, від Івана Яремовича, Коломия.

Належитість за лист виносить 50 центів. Посилаючи належитість, треба подати точно число, під яким лист є оголошений.

Гроші треба посилати в мони-ордерах або в марках, а з Канади виключно в мони-ордерах або готівці на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,

30 E. 7th St., :: :: :: New York, N. Y.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український Театр в Ню Йорку

під зарядом Д. Медова, при участи славної артистки Р. С. Соловієвої з первоpядною трупою, зложеною з 30 людий, відограє

1) В четвер, 1-го лютого 1920 р. „ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА" в 5-ти діях, Тогобочного.

2) В суботу, 3-го січня „ЗА ВОЛЮ І ПРАВДУ" в 5-ти діях, Колисниченка

3) В неділю, 4-го січня „ДУРНИЙ СТЕЦЬКО" комічна оперета в 3-ох діях Квітки-Основяненка.

Початок кождого представленя точно о годині 8.15 вечер. Вступ: $1.00. 75 і 50 цнт. Каса отворена від години 7-мої вечером.

Просить ся о як найчисленнійшу участь. — ЗАРЯД.

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Заходом Спів. Тов. „Боян" відограєсь пораз перший в Дітройт і Гамтрамк, Міш., **в суботу, 3. січня 1920 р.** в гали Українськім Домі, 84 Грейлінг Аве., Гамтрамк, Міш., велике представлене **„КАТЕРИНА"**, драма в 4-ох діях зі співами і танцями Ванченко-Писанецького. Режісер Іван Іваненко. Дірігент А. Стисловський. Вступ: 1 дол., 75 і 50 центів. Початок о годині 7.30 вечер. — КОМІТЕТ. 155-1

JERSEY CITY, N. J.

В неділю, дня 4-го січня 1920 р. відбуде ся представлене театральне **„СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ" і „ВИВОРОЖИЛА"**, в церковній гали в Джерзи Сіти, Н. Дж., о годині 7-мій вечером. Вступ 50 центів. Дохід для братства Провидіня. 154-56

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Спів. Драм. Товариство Ів. Котляревського відограє **в неділю, 4. січня 1920 р.** в галї Укр. Хати, 22 Ґрейлінг ул., Гамтрамк Міш., **„НІЧ ВИФЛЕЄМСЬКА"**, ораторія сценічна в 4-ох діях, І. Я. Луцика, муз. Копка, під управою Д. А. Вступ $1.00, 75, 50 і 35 цнт. Початок о годині 7-мій вечером.

NEW BRITAIN, CONN.

Українська парохіяльна школа устроює Сьвяточний Вечерок **в неділю, дня 4-го січня 1920 р.** в Українській гали при 184 Норт Стріт. Часть І. **СЬВЯТИЙ НИКОЛАЙ НА УКРАЇНІ**, живий образ в одній дії. Часть ІІ. **НІЧ ВИФЛЕЄМСЬКА в фрагментах**, релїгійний образ з співами в двох діях. Закінчене: Живий обоаз шкільної дітвори. Початок о годині 7-мій вечер. Вступ 35 цнт. Діти з родичами вступ вільний. Управитель школи Л. Угрин, учитель. 1-2

ELIZABETHPORT, N. J.

Заходом Укр. Н. Банди відбудеть ся в середу на Рождество Христове **дня 7. січня 1920 р.** представлене **„НЕ КЛИНИ" і „СЬВІДКИ"**, в гали Лютвина під ч. 59, кор Фронт і Савт Парк стр. Початок о годині 7-ій вечером. Вступ 40 центів. Просить ся всїх Українців прибути на се представлене. — КОМІТЕТ. 1-2

PASSAIC, N. J.

Співацьке тов. ім. М. Лисенка в Пасейку, Н. Дж., відограє **НІЧ ВЕФЛЕЄМСЬКУ**, сценїчний образ в 4. діях, **в неділю, дня 11-го січня 1920 р.** в гали Німецької Школи при Hope Ave., Passaic, N. J. Початок о годині 6.30 вечером. Вступ: 50, 75 і $1.00. 1-4

ВІЧА І ЗБОРИ.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Позір Січовики! Гімнастична Січ імени Петра Сагайдачного, від. 5-тий, повідомляє всїх Січовиків, що річні збори відбудуть ся в неділю, 3. січня 1920 р., точно о годині 2-гій пополудни під числом 174 Вілярд Стр. в Січовій гали. Пригадуєть ся, щоб кождий Січовик явив ся на згадані збори, бо є важні справи до полагодженя, а також вибір нової старшини. Най кождий з Січовиків постараєть ся придбати хоч одного нового члена свому товариству, най січовий ряд скріпляєть ся. Хто на збори не явить ся, буде суспендований з товариства.

Михайло Будник, кошовий,

1-2 **Стефан Юхник**, секретар.

HOLYOKE, MASS.

Уряд Української Громади в Голийок, Масс., подає до громадського відома, що **РІЧНИЙ МІТИНҐ** відбудеть ся **в неділю, 4. січня 1920 року**, о годині 2.30 пополудни в Укр. Нар. Хаті під ч. 32 Адамс Стр. На тім мітінґу буде справоздане уряду з цілорічного діловодства Громади, вибір нового уряду і буде обговорювати ся справа У. Н. Дому в Голийок. Томуж на сей мітінґ запрашаєсь усїх членів товариств приналежних до Укр. Громади, як рівнож усїх поодиноких членів Громади. — ЗА УРЯД: І. Чорний, пр.; В. Грибик, секр.; М. Провода, кас. 155Н

ПОКЛИК ДО РОДИМЦІВ З БОГДАНІВКИ, ПОВ. СКАЛАТ, ГАЛИЧИНА.

Дорогі Родимці! Як кождому з Вас відомо, що в Нортгемптон, Па., вибрано тимчасовий Комітет до збираня жертв для бідних і вже є зложена поважна сума на сю ціль. Однак звертаємо ся до Вас, Родимці, і повідомляємо Вас, що ся збірка є змінена, а се з тої причини, що приходять вісти з краю, що того зовсім не потреба. Тому просимо кождого односельчана, що переживає тут в Америці о патріотичне поперте для школи, котра нам потрібна під лїсом, бо як нам звісно, що дуже прикро є для дітий ходити так далеко до школи. Знаємо, що школа се перше місце для народного житя, бо школа се просьвіта, а просьвіта се сила, котрої ніхто не може знищити. Тож до діла Родимці, поступаймо солїдарно всї разом і не покладаймо надії на когось иншого, бо теперішний заряд не зможе справи поліпшити, як ми самі не постоїмо за тим, аби ми могли близше свої діти посилати до школи. Маємо надію, що ніхто не відмовить свого датку на Рідну Школу для свого села Богданівки, хиба такий, що не любить свого народа, ні просьвіти і бажає полишити свої діти в темноті як наші предки. Школа буде памяткою на довгі часи і приміром для других, а для нас похвалою, що ми перші постарали ся о се на еміграції в Америці.

По близші інформації просимо звертатись і жертви переслати на адресу: **WASYL SAJUK**, Northampton, Pa.

Єднаймо ся, Родимці, поки час, на ту сьвяту ціль, котра для нас так дуже потрібна. 155-1

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:

Семен Шмігель, Матвій Тимошик, Василь Саюк

ПОКЛИК.

Дорогі Родимці села Стритин, повіт Рогатин.

Як Вам вже відомо, що ми тут в Нерт Амбою зібрались і вибрали комітет, котрий заняв ся збиранем жертв на наше рідне село і доси зложено $1283.79, не вчисляючи процентів.

Отже дорогі Родимці, коли у Ваших серцях живе любов до своїх рідних, то не жалуйте пару долярів а поможіть їм; подивіть ся як вони там нуждають ся і з плачем та жалем звертають ся до Вас о поміч, бо вони голодні, голі і босі. Церков, школа і місто спалене, знищене не до пізнаня, а декотрим з нас ані на думку не приходить їх нужда.

Тому просимо Вас всїх не відкладайте, а збирайте жертви і висилайте до нашого Комітету, так щоби не було ні одного, котрий не був би вписаний в книжку жертводателів. Ко-

тись Вам за се віддячать ся в краю стократно.

Яків Горбусь, предс.,

Дорку Паскак, кас.,

Іван Маланюк, секр.,

782 State St., Perth Amboy, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошеня женитьби не приймаєсь).

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на корабли кілька годин денно при легкім занятю, нехай звернеть ся до: GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich Street, New York, N. Y. 124—

Посилайте гроші своїй родині до краю тільки через Американсько-Українське Бюро в Філадельфії. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 822 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118—

Пошукую свого брата **ВАНЯ ВЛАДИЦАКА**, з Добрянції, повіт Добромиль, Галичина. Два роки тому перебував в Пітсбургу, Па. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: JOSEPH GIPCZYNSKI 418 S. First St., Fulton, N. Y. 55-2

Пошукую свого брата **ПЕТРА ГОЛОВАЧУК**, з Бучацкого повіту, Галичина. В 1914 році перебував в Олифант, Па. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: MARY HOLOWACZUK, 701 Hallett St., Bridgeport, Conn. 1-3

Пошукую свого брата **ОФІЛЬКА СОНДЕЙ**, з міста Калуша, пов. Стрий, Галичина. Довший час перебував в Ню Йорк, Н. Й. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: ALEX TARNOWSKIJ, Box 227, Hamory Bank, East Youngstown, Ohio. 1-3

Пошукую свого вуйка **ТИМКА НАУМУ**, з села Девятники, повіт Бібрка, Галичина. Три роки тому назад перебував в Ютіка, Н. Й. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: JOHN RUSIAK, 217 E. 3rd St., New York, N. Y. 155-2

ПОШУКУЄСЬ кваліфікованої книговодчині (Bock-keeper-ки) Українки. Платня після умови. Обняти посаду може сейчас. Голоситись на адрес THEODORE B. JAWORSKY, 603 Heald St., Wilmington, Del. 1-2

Пошукую **АННУ ЛЕТКА**, з роду Решетар, з села Явір, повіт Ясло, Галичина. Перед чотирма роками перебувала в Ню Йорку, Н. Й. Хтоби про неї знав або вона сама, зволить зголосити ся до: DMYTRO ZYDOWSKY, Box 84, Manville, N. J. 1-3

ПОШУКУЮ помешканя в чесної і спокійної української фамілії в Ню Йорку на долинї міста, поміж 15-тою улицею а першою. Ласкаві зголошеня слати під адресою: WASYL HYMON, 220 E. 13th St., New York, N. Y. 1-3

Пошукую **КОСТЯ РИБАКА**, з села Мозолївка, повіт Підгайці, Галичина. Має перебувати в Ню Йорку. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: HARRY KARABA, 15 Drummont Pl., P. O. Toronto, Ontario, Canada. 154-55,1

Пошукую свого брата **ТЕОДОРА КУЛЬЧИЦЬКОГО-ШМАЙЛА**, з села Кільчиць, повіт Самбір, Галичина. Має перебувати в Ню Йорку. Хтоби про него знав або він сам, зволить в важній спадковій справі зголосити ся до: ANDREW POPIL, 821 N. Leavitt St., Chicago, Ill. 155-6

Пошукую свою маму **ХЕМКУ ҐАЙДА**, з села Дубна, повіт Ланцут, Галичина. Перебуває в Америці вже 19 років. Хтоби про неї знав або вона сама, зволить зголосит ися до: MICHAEL GAIDA, 1224 Bigelow Ave., Woodhaven, N. Y. 1-4

Пошукую в важній справі **о. МИРОНА ДАНИЛОВИЧА.** Хтоби про него знав або він сам, зволить ласкаво зголосити ся до: Т. К., c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 1-3

Де є **АЛЕКСАНДЕР КІШКА**, пошукує його шваґер Дмитро Лебедович, з італїйського полону. Най зголосить ся до: FRANK SHWEC, 331 Ave. A, Rochester, N. Y. 1

Де є моя жінка **КУЛИНА ФРАНКІВ**, з села Юшківці, повіт Бібрка, Галичина. Перебувала в Дітройт, Міш., з відки виїхала 8-го липня 1919. Хтоби про неї знав або Ти сама жінко, прошу зголосити ся до: STEPHAN FRANKIW, 13 Cicotte Ave., Detroit, Mich. 1-3

МАРТИН ШАЙНА, котрий перебуває в місті Вінніпеґу, Канада, з села Григорів-Бучач, Галичина, прошу подати звістку про себе і про бабуню на адрес: RIWNYJ JURKO, Ukr. brigada, Harm. polk. Bat. I, Deutsz Gabel, Czeskoslowenska Rep. 1

Американсько-Українське Бюро в Філадельфії є одиноке українське товариство в Америці що має шифкарти до краю і з краю до Америки. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 822 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, іспитований, маючий довголітну практику, може учити і управляти хором як церковним так і сьвітським, вести парохіяльну школу, уряджувати представленя і концерти. Посаду може обняти сейчас. JOHN HUCULAK, 365 Maryland St., Buffalo, N. Y. 1-3

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, іспитований, з гарним теноровим голосом, глядає посади при кат. Українській церкві. Є молодий і охочий до праці. Може добре управляти хором, вести парохіяльну школу, уряджувати представленя і концерти. Також може уділяти лекцій на скрипці. Посаду може обняти сейчас. Ласкаві зголошеня слати на адресу: Н. В., c/o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 153-2

НА ПРОДАЖ „Кенді Стор" з кімнатами мешкальними, добрий прихід, чесна нагода. Причина продажи вдоволить кождого. Голоситись під число 428 E. 14th St., New York City. 151-1

НА ПРОДАЖ

Ice Cream Parlor, Candy Store і Pool Room, добра нагода для Українця, тому що є в самім осередку українського населеня. Бизнес істнує вже 3 роки і є знаменито вироблений. Мушу продати залля слабости моєї жінки, так що з тої причини мушу виїхати в иншу околицю. Продам тано. Прошу зголоситись чимскорше до: STEPHEN KAWARA, 211 Tilghman St., Allentown, Pa. 1-3

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Скандал з польською державною позичкою.

З тутешних польських ґазет довідуємося про великий скандал з польською державною позичкою, яку Польща задумала затягнути у Злучених Державах від своїх підданих. Ходило тут о позичку 250,000.000 долярів. В тій справі в ґазетах появились вісти, що найбільший нюйорський, а може й американський банк, „Нешенел Сіти Бенк" годиться перевести тут таку позичку. Тимчасом сей банк про ніщо не знав. Коли інтересовані круги поспитали заряд сього банку про запропоновану позичку і про вістку, що він має нею занятися, була відповідь, що банк про жадну позичку не знає, але за те згодився переховувати фонди державні і вартісні папери Польщі.

З Польщі тимчасом надійшли вісти, які вповні пояснили всю справу. І вона мається так: Після ухвали польського сойму з 28. марта 1919 тодішний міністер фінансів др. Лев Білінські заключив 27. падолиста 1919 року угоду з одною нюйорською фірмою, знаною під іменем „Ді Піплс Індостріял Трейдінґ Корпорейшен оф ді Юнайтед Стейтс", яка має свою канцелярію під ч. 140 Нассав улиці, Ню Йорк Сіти. Ся фірма переводила колись імпорт і експорт товарів між Злученими Державами і Росією. Вона згодилася перевести у Злучених Державах державну позичку польську на суму 250,000.000 долярів на таких услівях:

Польща дає свої державні бонди до розпорядимости сій фірмі, а вона переводить тут між Поляками переміну сих бондів за американські бонди Позички Свободи. Польський 100-доляровий бонд дається в заміну за американський 100-доляровий бонд, без ріжниці, чи сей станний вартає тепер на біржі 100 долярів, чи лише 77.-50, щоби лише не низше. Коли курс американських бондів пійде низше суми $77.50, тоді виміну належалоби задержати на якийсь час, приміром на 12 місяців, але не довше як 18 місяців. Польські бонди видається на 6%, і є вони платні в золоті. Корпорація має перевести позичку протягом одного року і за свій труд має одержати 12,-500.000 долярів, або 10% з суми позички. Ті гроші має стягнути собі американськими бондами.

Кошти аґітації покриває польське правительство, і на сю ціль воно вкладає на імя сеї корпорації 5.000.000 долярів до „Нешенел Сіти Бенк" в Ню Йорку. Корпорація зі своєї сторони не ґарантує продажи польських бондів і за се не стрічає її жадна відвічальність перед польським правительством. Корпорація може уневажнити умову за 30-дневним попереднім повідомленнєм, і тоді польське правительство не має до неї найменьших претенсій.

Крім того корпорація зробила з польським правительством ще й таку умову: Через весь час тривання сеї переміни бондів не вільно польській державі робити жадних фінансових або торговельних транзакцій з иншими американськими фірмами, не предложивши найперше пропозиції згаданій корпорації; весь той час „Піплс Трейдінґ Корпорейшен" є одиноким і виключним заступником польського правительства в Злучених Державах в справах фінансових і економічних. — Повисшу умову підписав Білінські і Падеревскі.

Сей договір, коли про нього довідалися американські Поляки, викликав велике замішанне. Всі закричали, що се скандал, якому ще не було ніде пари. Ґазети польські загрозили, що коли договору не уневажниться, вони будуть писати проти позички; польський посол Любомірскі загрозив урядови польському резиґнацією. Їздили до Вашінґтону просити помочи, але Ленсінґ сказав, що він тут ніщо не порадить, бо договір вже підписаний правительством Польщі.

Проти вмішання чужинців до політики.

В парляменті має бути незабаром внесений проєкт ухвали такого закона, який забороняв би чужинцям мішатися до внутрішної політики державної або економічної. На підставі такого закона чужинець не може належати до жадних політичних партій ані до таких робітничих орґанізацій, що занимаються політикою або боротьбою о ліпшу економічну долю для робітника. Чужинцеви дасть ся посередна нагода брати участь в політиці, а се через перебранне на себе горожанських тягарів. Певна річ, що в політичнім життю держави чужинець не повинен мати найменьшого права голосу, тим більше, що йому дається нагода, коли він хоче заниматися політикою. Нехай стає горожанином.

Грізною є реакція, а не революція.

Сьвященник Самуїл МекЧорд Кротерс, в Бостоні, Масс., каже, що сій державі бракує цільновитої думки й мови, і що затривожена реакція, яка хоче поладнати суспільні питання депортованнем людий, є найбільшою небезпекою. „Наша небезпека лежить в пересудах, в тім, що ми не можемо якo нарід дивитися на світ реально. Пересуди все спричиняють паніку і страх, а з того зроджується реакція, яка забороняє товариським силам народу як слід функціонувати. Коли люди є в переполошенім стані, вони бояться думати, свобідно говорити і думають, що руйнуюча революція є результатом словних висказів. Тоді скріпляється реакція. По такій великій війні, яку ми пережили, нам не треба боятися революції, але сліпої і безглуздої реакції".

Y. M. C. A. для України.

Френклін Ґейлорд, що оснував перед війною в Росії товариство „Маяк", відїхав з рамени американського товариства „Юнґ Мен'с Кріщен Асошіейшен" минувшої суботи на Україну, аби розслідити, чи не вдалобся там оснувати такусаму орґанізацію між цивільним населеннєм. — Розуміється, що Ґейлор поїхав на Україну не до кого иншого, лише певно до Денікина.

Кацапи протестують проти віддання Галичини Польщі і шлють заяви співчуття царським посіпакам.

Американські кацапи, до котрих недавно тому приїхали їх всі провідники, устроїли минувшого понеділка віче в сали чеського „Сокола", 420 Іст 71 улиця, Ню Йорк, де запротестували проти віддання Галичини на 25 літ під польську кураталю, а Буковини Румунії. Рівночасно з тим вони вислали свої заяви співчуття і віддання царським посіпакам Денікинови і Колчакови, та наказали їм „кріпитись духом", бо коли вже вони стратили надію на відбудованнє единої і неділимої Россії", то не стратили її ще „карпатороссі", ніби — кацапи.

Українська корпорація у Вілмінґтон.

З Вілмінґтон, Дел., доносять нам: — „Наші Українці на іміґрації в Злучених Державах приходять поволи до зрозуміння, що не тільки політичні товариства дадуть своїй вітчині і свому народови поміч, але о много більшу поміч дадуть спілки торговельні. Ті думки роїлися віддавна у деяких людий, котрі розуміються на торговельних справах, і от тепер прийшов час, що ті думки перемінилися в дійсність. У Вілмінґтон завязалася українська корпорація під назвою „American Export and Import Dry Goods and Notion Company, Wilmington, Del., з капіталом $100.000. Та спілка задумує потворити свої філії по цілій Америці, а й на Україні, щоби дійсно всі користи, які ріжні підприємства приносять чужинцям та ще може й ворогам нашим, не йшли ніде инде, лише свому народови. Щоби такі спілки піддержати і дати їм поміч, українська суспільність в Америці повинна як найбільше подбати про се, щоби шери, які будуть розпродуватися, не мав спромоги ніхто купити, лише Українець. Директорами спілки є люди чесні, совісні і солідарні, а притім кваліфіковані і здібні купці, до котрих можна відноситись з повним довірєм. Шеровці побирають 8% від вложеного капіталу, а 5% чистого зарібку призначено на народні цілі українські".

Отворене безплатної школи промислової.

Жовніри, котрі вернули з американської армії або з армії аліянтів і зістали звільнені зі служби та посідають військові диплёми, можуть осягнути безплатно через один рік науку ремесла, курси в каледж або університетські, відбуваючи ся в день або в ночи. Школа одержуєсь фондами Воєнної Ради Праці. Розвідайтесь близше в офісі під ч. 401, 75 Montgomery St. Jersey City, N. J. і засягніть близші інформації ще перед 11-им січня. Призначений для сеї справи індустріяльний секретар буде приймати зголошуючих ся від 4 до 6 години кождого дня аж до поданої повисше дати. Розпічніть новий рік хосенно. 1-5

Бажанне 4-літної дитини.

Дж. Фаллонови в Сейвіл, Н. Дж., привела жінка на сьвіт вже третого з ряду сина. Найстарший має тепер чотири роки. Коли його спитали, чи він любить свого нового братчика, він відповів: „Гі із ол-райт, бат ай вонтед ніґер діс тайм"... (Він є добрий, але я хотів сим разом неґра).

Ще в справі переписи населення.

Щоби нашим читачам улекшити відповіди при переписці населення Злучених Держав, яка пічнеться в пятницю, 2-го січня 1920 р., подаємо деякі питання, які будуть кождому поставлені, а також і приближні відповіди, які кождий мусить подати переписному урядникови.

City.	Тут урядник сам напише назву місцевости, де ви проживаєте.
Street and No.	Подайте число дому і улиці, де ви жиєте.
Name in full.	Подайте своє повне імя і назвиско.
Relationship to head of family with which you live.	Тут подайте рід посвоячення тої особи, з якою проживаєте: муж, жінка, син, дочка, батько, матір, брат, сестра, стрий, вуйко, шваґер і т. д. Голова родини повинен сказати, що він є головою родини.
Is the home owned by you or rented?	Тут голова родини має сказати, чи дім, в котрім він мешкає, є його власностию, чи винайманий.
If owned by you, is it mortgaged?	Коли дім є власностию, то чи є на нім який довг?
Sex.	Тут подати пол: мужеський або жіночий, Male, Female.
Color or race.	Біла, White.
Age at last birthday (in completed years).	Подати повний вік особи старшої, а для дітий низше 5 літ подати вік в роках і місяцях; приміром, коли дитина має чотири роки і два місяці, то подати: 4 2-12.
Marital condition. (Single, married, widowed, or divorced, at the present time).	Тут подати супружий стан: самотний, вдовець, розведений.
Give year of immigration to the United States.	Чужинець має подати рік, в котрім прибув до Злучених Держав.
Are you naturalized or alien?	Чи ви є натуралізованим горожанином, чи чужинцем. Коли хто не є натуралізований, а вибрав перші папери, нехай подасть: перші папери, а хто не вибрав перших паперів, має сказати, що він є Alien.
If naturalized, give year of naturalization. (If naturalized through act of your father, give year of his naturalization.)	Коли натуралізований, подати рік, коли се сталось, а коли хто є натуралізований через дійство свого батька, має сказати коли батько став горожанином.
Have you attended school or any educational institution any time since Sept. 1, 1919?	Чи, почавши від 1-го вересня 1919 р., ви або хто инший ходите до школи або якої наукової інституції?
Are you able to read? (Yes or No.)	Чи вмієте читати? — Так або Ні.
Are you able to write? (Yes or No.)	Чи вмієте писати? — Так або Ні.
Where were you born?	Де ви родилися? Коли у Злучених Державах, подайте назву стейту, в котрім ви родились. Коли заграницею, приміром в Галичині, Буковині, Холмщині, або в иншій провінції України: в Київщині, Харківщині, Полтавщині, Катеринославщині, Херсонщині, Кубащині, Черниґівщині, в полудневій части Курщини або Вороніжчини, на Кримі, Волині і Поділлю, — подайте, що на Україні: Ukraine.
If foreign born, what was your language of customary speech before coming to this country?	Коли родилися заграницею, подайте, яка була ваша розговірна мова, заки ви тут прибули: Ukrainian.
Where was your father born?	Де родився ваш батько? Ukraine.
What was his native language?	Яка була його рідна мова? Ukrainian.
Where was your mother born?	Де родилась ваша матір? Ukraine.
What was her native language?	Яка була її рідна мова? Ukrainian.
Can you speak English? (Yes or No.)	Чи говорите по англійськи? — Так або Ні.
What is your trade, profession, or usual occupation?	Яку роботу сповняєте? Подайте, чи ви є купцем, чи робітником звичайним, чи професіональним?
In what industry or business are you engaged?	В якім промислі або підприємстві ви є заняті або звязані? Подайте, чи то в млині, чи в склепі, на фармі, в асекураційній компанії, в банку, або денебудь.
Are you an employer, or a worker for salary or wages, or are you working on your own account without employing others?	Чи ви є працидавцем, чи зарібковим робітником, чи працюєте в себе, не затрудняючи инших? Коли ви провадите якийсь інтерес і не працюєте яко зарібковий робітник, подайте: Employer; коли працюєте, яко зарібковий робітник, подайте: Worker; коли провадите який інтерес, але нікого не затрудняєте в себе і самі ніде инде не працюєте, лише в тім інтересі, подайте: Own account.
Are you deaf and dumb? (Yes or No.)	Чи ви є глухі або німі? — Так або Ні.
Is this person blind (both eyes)? (If a person can not see to read with the aid of glasses, write "Yes"; otherwise write "No.")	Чи ви є сліпі (на оба ока)? — Коли особа не може читати при помочи окулярів, мусить подати: Yes; колиж противно, мусить сказати: No.

Щоби обезпечитися перед всякими непрошеними „урядниками", головно в Ню Йорку і по більших містах, де батяри схочуть використати дозвіл ходити по хатах, нехай кождий тямить, що списовий урядник мусить виказатися посвідкою, що він є назначений переводити спис; инакше нехай ніхто не відповідає на жадні питання, але впрост „гостя" за ковнір і з хати його на улицю та віддати в руки поліції. Такий пан дістав би кілька літ криміналу. Але призначеному урядникови треба конче відповісти на всі питання, бо тим, що будуть спротивлятись, грозить кара найменьше 100 долярів.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Переміни в посольствах.

Правительство Української Народньої Республики поробили в останних часах деякі зміни у своїх заграничних посольствах. На місци Миколи Порша, амбасадора в Берліні, назначило барона Миколу Василька; на місце Вячеслава Липинського, амбасадора у Відні, назначило Григорія Сидоренка; на місце Миколи Стаховського, голови надзвичайної дипльоматичної місії у Лондоні, назначило А. Марголіна.

Замінення амбасадора Порша якоюсь иншою особою домагалось німецьке правительство. Микола Василько, що прийшов на його місце, був доси українським послом в Швайцарії. — Амбасадор Липинський подався сам до димісії, а Григорій Сидоренко, що пійшов на його місце, був донедавна головою української дипльоматичної місії в Парижи і президентом української мирової делеґації тамже. — Голову надзвичайної дипльоматичної місії в Лондоні, Стаховського, відкликало само українське правительство, а А. Марголін, що пійшов на його місце, був членом української мирової делеґації. Є він по національности Жид.

Товарообмін з Польщею.

Дня 7-го жовтня 1919 у Камянці підписано договір про товаро-обмін України з Польщею. На основі сього договору, Україна мала доставити Польщі найдальше до 20. падолиста 300.000 пудів цукру, 300.000 пудів пшениці і 200.000 пудів жита.

За те Польща мала доставити: 160.000 пудів соли, 52.000 пудів нафти, 10.000 пудів бензини, 40.000 пудів шміру, 5.000 пудів вазеліни, 1.000 пудів свічок, 300.000 аршин шинельного полотна, 150.000 аршин тонкого сукна, 25.000 ковдр, 15.000 сінників, 120.000 аршин матерії для підкладки, 900 пудів гиґроскопічної вати і крім того доплатити Україні грішми в українській валюті 83,490.4000 гривень.

Короленко в обороні Українців.

Звісний письменник Володимир Короленко виступає в українських часописях, між иншими в „Ріднім Слові" в Полтаві, проти нищення Денікином української культури. Короленко протестує проти відібрання українським школам всякої державної і громадської помочи і жадає поновного заведення української мови в публичних школах.